

Izhaja vsak torek in soboto v tedni ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dan praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwara v Solskih ulicah in Jellersitz v Nonskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini b. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računajo po petitvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Državni zbor.

V petek je nadaljevala poslanska zbornica razpravo o znani izjavi dr. Körberja glede rešitve jezikovnega vprašanja na Češkem in Moravskem. Prvi govornik je bil poslanec Bianchini. Govor je začel v hrvatskem jeziku, a nadaljeval ga je v nemškem. Bianchini pravi, da je ministerski predsednik, ko je dal svojo izjavo dne 16. oktobra t. l., gledé rešitve nemško-českega jezikovnega vprašanja na Češkem in Moravskem, pozabil, da obstoji tudi jezikovno vprašanje gledé Hrvatov in Slovencev, prebivajočih v južnih pokrajinah avstrijske države. Rešitve jezikovnega vprašanja ne zahteva le pravica, in ona ni le pogoj miru v granicah dežel, v katerih živé Slovani, marveč od te rešitve je odvisen tudi mir, je odvisna varnost, da, odvisna tudi čast cele države. Vzdrževanje, in sicer nasilno vzdrževanje italijanskega jezika v krajih, kjer je kot tak popolnoma neopravičen, mora vznemirjati vsakega, naj si bo še tako patrijotičnega mišljenja.

Nobena država na svetu ne bi mirno gledala takó nesramne agitacije od strani druge države, kakor jo mirno gleda naša vlada od strani Italije v svojih južnih pokrajinah. To se godi tako, kakor da ne bi cesarstvo Habsburžanov sploh imelo mej ne ministrov in ne uradnikov, ki bi čuvali pravice velike večine slovanskega prebivalstva v teh deželah. Italijanski senatorji prihajajo nadzorovat šole društva „Lega Nazionale“, kakor da bi bili avstrijski šolski nadzorniki. Ko se je minulega meseca septembra slavil v Neapolju spomin senatorja Imbrianija, končal je italijanski poslanec svoj govor z besedami: Stojim na Kvarneru, pričakujoč Italijo. Te besede Bovijeve vzprejeli so navzoči poslanci, senatorji in italijanski kraljevi uradniki z največjim navdušenjem. V poslopje vseučilišča v Rimu je vzdana spominska plošča na čast Viljumu Oberdanku. Vsi ti irredentovski pojavi, pravi govornik, niso nič drugega, nego sad protislovanske vladne politike, ki ne dopušča, da bi se Hrvatje in Slovenci v Trstu in Istriji posluževali pri uradih svojega materinskega jezika, one politike, ki odreka 20.000 Slovincem tržaškega mesta navadna slovensko ljudsko

šolo, in konečno one politike, ki je poslala za Slovence in Hrvate v Trst škofa, nepoznačnega ne hrvatskega in ne slovenskega jezika. Govornik pravi nadalje, da je ministerski predsednik, govoreč o potrebi rešitve tega nemško-českega jezikovnega vprašanja, pozabil na veliko nevarnost, ki preti naši državi na jugu. Po bitki pri Visu je italijanska irredenta sama izbrisala Dalmacijo iz svojega programa. V tej deželi stanuje namreč 565.000 Hrvatov in le 15.000 Italijanov. Pri vseh avtonomnih oblastnih uradih, razun v Zadru, je v Dalmaciji uradni jezik hrvatski. Le pri državnih uradih ostala je še vedno italijanščina kot notranji uradni jezik, in zastoj se trudi vsa dežela, da bi se uvedel tudi v te urade hrvatski jezik kot uradni jezik. Vsled tega in vsled take politike od strani naše vlade, poskušajo irredentovci zopet vse, da bi pridobili tudi Dalmacijo za Italijo. Podpira jih pa v teh nakanah ne le veliki del prebivalstva, živečega v Italiji, marveč podpira jih v teh nakanah celo oficijalna Italija. Govoreč o društvu „Lega Nazionale“, pravi govornik, da smatra to društvo kot podružnico društva „Dante Alighieri“ v Italiji. Društvo „Lega Nazionale“ se trudi na vse kriplje, da bi spravilo kolikor mogoče več hrvatskih otrok v svoje šole. Govornik pripoveduje, kako se je podal v Dalmacijo sam bivši italijanski minister Pasqual Villari, da se je tam prepričal o stanju italijanskih šol in o njih potem poročal italijanski vladi, kakor je to kasneje naznanil sam italijanski uradni list „Il Popolo Romano“. Govornik meni, da ni dvoma na tem, da so postali irredentovci v Dalmaciji le zaradi tega tako prevzetni, ker stoje pod okriljem italijanske vlade. Na jugu naše države, pravi govornik, se dogajajo torej stvari, katerih ne bi mogla in ne bi smela trpeti nobena država na svetu, katere pa dr. Körber vendar le trpi, in sicer stvari, katere se lahko kvalificirajo kot nesramne. Dočim se dogajajo vse te intrige, ne da bi jih avstrijske državne oblasti niti poskušale zabraniti; dočim insultira opevana italijanska civilizacija s psi, osli in prasci Hrvate, braneče svoja prava, se italijanski konzul v Zadru arogantno repenči nasproti dalmatinskemu namestniku, češ,

da so hrvatski dijaki, vozeči se mimo Zadra na parobrodu „Gödöllö“, upili: „Doli z Italijo“, če tudi se to v resnici ni zgodilo.

Naša oblastva, pravi govornik, pa sekvstrirajo hrvatske liste, braneče Hrvate pred italijanskimi napadi, kakor se je to zgodilo pri dveh številkah „Narodnega Lista“, ki ni nič drugega zagrešil nego, da je pisal, da naj italijanski konzul zastopa koristi svoje države, naše zaveznice, in da naj ne opravlja posla agenta koje koli si konsorterije. Dalmatinski namestnik je pisal reškemu guvernerju pismo, v katerem je rečeno, naj se zapove kapitanom parobrodov ogrsko-hrvatskega parodrobnega društva, ki plovi mimo dalmatinskega obrežja, da ti zabranijo na svojih parobrodih prepevanje hrvatskih narodnih pesmi, ker bi inace prepovedal zasidranje teh parobrodov v dalmatinskih lukah. Take reči niso gotovo na čast ne namestniku in tudi vladi ne. A vse to se dogaja v Avstriji, dočim se v Italiji pred javnimi uradnimi dostojanstveniki insultirajo Hrvatje na naj ostudnejši način in se tam žali tudi Habsburško cesarstvo in celó cesar sam. Tu čita govornik posamezna mesta iz italijanskih časopisov, ki dokazujejo resničnost tega, kar je govoril. Konečno pravi govornik, da je že posla Hrvatom potrpežljivost. Vlada, pravi govornik, mora storiti konec nevarni igri, katero je igrala doslej v Dalmaciji. In to se mora zgoditi že pri bodočem zasedanju deželnega zbora, kajti v nasprotnem slučaju bodo dalmatinski Hrvatje primorani poseči po najskrajnejših sredstvih, da obvarujejo svoj obstanek. Slednjič zahteva od ministerskega predsednika, naj uvede v Dalmaciji takoj hrvaščino kot notranji uradni jezik.

Za Bianchinijem je govoril poslanec Pražak. Ta je rekel, da ne more pametnemu človeku niti na um priti, da bi bil Nemec dr. Körber oni mož, ki bi Čehe branil pred vsenemško nenasitljivostjo. Ako misli dr. Körber, da bo de tudi sedaj odpravil Čehe s kako gospodarsko koncesijo, se jako moti.

Za Pražakom je govoril poslanec Baerenreither ter dr. Kramar. Baerenreither je govoril o velikih nalogah, ki

čakajo rešitve: skrajno neugodni proračun, nagodba z Ogrsko in mnoga važna in nujna soc. vprašanja. Glede jezikovnega vprašanja je dejal Baerenreither: Jezikovno vprašanje je važno, a je le del narodnega vprašanja v širšem pomenu besede, ki je v ožji zvezi tudi s pogoji gospodarskega obstanka. Mnogo so vlade v Avstriji grešile, samovoljno se jezikovno vprašanje ne more rešiti. Treba je sporazumljenja mej strankami, a pri vladi poguma in delavnosti. Takojšnja rešitev jezikovnega vprašanja je nemogoča, treba je vsaj omejiti ogenj, ki obližuje državno poslopje. In v ta namen je treba od zgoraj doli pregledati to preporno vprašanje, a ne ozkosrčno presojudati razmere.

Dr. Kramar je rekel: Vlada nam je obljubila, da reši češko-nemško vprašanje. Tri leta smo čakali. Potrpežljivosti je konec. In sedaj nam predloži svoje „osnovne načrte“ dva dni pred sesijo. Skrivala jih je kot tajnost, dobro vedoč, da so le Nemcem v prilog. To je bila sedaj prva napaka, a druga znana izjava dne 16. oktobra. Vlada je pokazala, da sama resno ne misli na rešitev tega vprašanja. Groženj se ne bojimo, a tudi z obstrukcijo ne pretimo, ako nam zgradite zlat most, o katerem je govoril tudi dr. Baerenreither.

Govorili so še dr. Ferri, dr. Schücker in Romanczuk. Danes se razprava nadaljuje.

Zadnja beseda

v tiskovni pravdi A. Gabrščka proti „Gorici“.

(Konec.)

V zadnjih dveh številkah smo priobčili pritožbo ničnosti proti razsodbi porotnega sodišča v tiskovni pravdi A. Gabrščka proti našemu odgovornemu uredniku, a na to pritožbo ničnosti A. Gabrščka, tiskarja in založnika v Gorici — po zastopniku dr. R. Gruntarju — je najvišji sodni in kasacijski dvor odgovoril z naslednjo razsodbo.

Št. 12012.

Pr. VII 11/00

58

C. k. najvišji sodni in kasacijski dvor je po zaslišanju c. k. generalne prokuratorje takoj v nejavni seji spoznal, da se zavrne pritožba ničnosti zasebnega tožitelja Andreja Gabrščka proti raz-

tedaj pa ne izleze živ od njih“ — pravili so si vaščani.

„Saj je prav; zaslužil je tako“.

„Bog daj moč takim junakom kot je Slavčo; to ti je vrli dečko! Junak vseh junakov!“

Drugi so dejali:

„Res je: Nedo je hujski od samega Turka; in Slavčo je storil — s tem, da ga je odstranil — bolje, nego bi bil spravil več sto Turkov se sveta...“

Tako in podobne krute izraze škodoželjnosti je vzbujala tako velika nesreča renegata Neda —

Minulo je dosti dolga doba, da ni vedel nihče, kaj se je zgodilo z Nedom.

Vaški župan je naznanil uradu v Berkovcu, da je Nedo izginil. In prišli so orožniki, poizvedovali, preiskovali v vasi in v okolici; ali nikjer ni bilo sledu po izgubljenem Nedu.

Potem je urad mahnil z roko in opustil vse daljnje iskanje.

„Škoda truditi se za gorjavega gjaura!“ — so si mislili menda.

LISTEK.

Hajduk Slavčo.

Bolgarski: Ivan Vazov.

(Dalje.)

Volkana odloži svoje dete strani.

Vladko zajecija nemirno z jokavim glasom:

„Mama, mama!“

„Počakaj malo, dečko; mama se takoj vrne, pojdemo posetit čorbadžega“, tolažila ga je Volkana, pa si obešala puško čez jopič.

Ali Vladko je še vedno proseče cmihal po materi; ta se pripogne, ga poljubi nekolikokrat na glavo in izide na dvorišče, kjer so jo čakali ostali.

Tu se malo posvetujejo.

„Prelezemo od Stamenove strani, Najden!“ obrne se Slavčo k ovčarju.

„Od Stamenove strani zlezemo čez zid po hruški v Nedov dvor.“

„Najden ti zlezeš prvi na dvor.“

„Pravi! Psi me poznajo, pomirim jih...“

„Samo Neda“.

„Kaj pa napravimo z njim?“

„Ali ga čemo kar ubiti?“

„Ne, to bi ne bilo prav.“

„Kaj torej počnemo z njim?“

„Čorbadžega Neda prepustite meni v oskrb“, reče Slavčo z resno samozvestjo. Po kratkem posvetu, ki se je vršil v temi šepetaje, zapusté hajduki koč.

Sprej je šel Slavčo in poleg njega Volkana.

Ostali trije so šli zadej.

Zvezde so tiho trepetale na spečem nebu. Vsa priroda je že počivala. Temne veje orehov in drugih dreves so bile podobne molčecim skrivnostnim spakam — to je dajalo okolici nekaj strašnega. Po ulici se je ulegel še bolj popoln mir. Samo stopinje peterih oseb so se oglašale.

Po kakih desetih minutah je obstala četa pred Nedovo ogrado. Najden stopi na rame jednega tovariša in zleze spretno na dvorišče.

IX.

Zjutraj je bilo v vasi vse po koncu.

Razletela se je novica, da so ro-

-

sodbi porotnega sodnega dvora goriškega z dne 28. junija 1902 o. št. Pr. VII 11/00, s katero je bil obtoženec Josip Marušič obtožbe radi pregreška proti varnosti časti po § 488 k. z. v zmislu § 334 k. p. r. oproščen, v zmislu § 390 k. p. r. osvobojen od povrnitve stroškov, in zasebni tožitelj obsojen v povrnitev pravnih stroškov.

Razlogi.

Pritožba ničnosti se opira na izrecno zaznamovane razloge ničnosti § 344, št. 6 in 8, št. 1 in 4 in št. 5 k. p. r.

Razlog ničnosti po št. 6 § 344 k. p. r. bi se tedaj nahajal, ako bi bilo dokazano, da pri stavljanju vprašanj so se kršili predpisi, zapopadeni v §§ 318—323 k. p. r. Tega dokaza pritožba ne poskuša, da se izrecno sklicuje na ta razlog ničnosti; tega razloga tedaj prav nič ne izvaja, ampak se prizadeva pojasniti, da odgovor porotnikov je bil nejasen, nedoločen in sam sebi nasprotujoč, kar bi moglo biti razlog ničnosti po št. 9. § 344 k. p. r., katerega pritožba ne trdi. Pa tudi v tem oziru pritožba ničnosti ni prav izvedena. Da bi se ta razlog zakonito izvedel, trebalo bi poskusiti dokaz, da odgovor porotnikov more dati povod, da se dvomi o njihovem mnenju, ali da se more odgovor različno razlagati. Namesto da bi se to dokazalo, opisujejo se nagibi, ki so porotnike vodili do pravoreka, in se ne jemlje v poštev, da porotnikom ni treba, da utemeljijo svoj pravorek. V tem pogledu treba torej pritožbo ničnosti kot prav nič, oziroma ne prav izvedeno po § 4. št. 1. in § 1. št. 2. zakona z dne 31. decembra 1877, drž. zak. št. 3 ex 1878, takoj zavrniti.

Razlogu ničnosti po § 344 št. 8 k. p. r. (napačen pravni pouk), katerega navaja pritožba, pomanjkuje podlaga, na kateri bi se moglo soditi o njegovi veljavnosti, ker pritožnik ni zahteval, da naj se pravni pouk sprejme v zapisnik, tako da zapisnik o glavni razpravi ne pove čisto nič o vsebini pravnega pouka. Naslanja se torej razlog ničnosti na trditve, katere nimajo v spisih nikake zaslombe; radi tega se pritožba ne more smatrati kot izvedena, kakor treba, — ne gledé na to, da izvajanja pritožbe se ne nanašajo na napačnosti, ampak na dozdevne nepopolnosti v pouku in posnetku. Pritožba se mora torej tudi v tem delu v zmislu § 4. št. 1. in § 1. št. 2. navedenega zakona takoj zavrniti.

Razlog ničnosti po št. 1. in 4. § 344 k. p. r., katerega pritožba nadalje trdi, opira pritožnik na to, da pri obravnavi se je prezrl predpis § 306 k. p. r., po katerem se mora, ko je število najmanj trideset porotnikov polno, predno se sestavi porotna klop, postaviti vprašanje radi izključenja katerega porotnika.

Teh dveh razlogov ničnosti ni. To, da je bilo le 29 porotnikov navzočih, ne tvori ničnosti, ker iz § 307 k. p. r. je razvidno, da le tedaj nastopi ničnost, ko ni navzočih najmanj 24 porotnikov, ki niso bili izključeni. Če tudi bi imeli zakonito podlago razlogi za izključenje, ki se v pritožbi navajajo proti porotnikom Antonu Beltraminu, kateri ni bil niti navzoč, in proti Antonu pl.

Reji, je bilo še vedno potrebno število porotnikov navzočih. Okoliščine, da je bilo zakasnjeno vprašanje o razlogih za izključenje, pa ne more tožnik navajati kot ničnost, ker se ni uprl temu postopanju, marveč mu je pritrdil, in ker vrhu tega se ne dá spoznati, da bi bilo moglo kršenje oblike neugodno uplivati za obtožbo.

Kajti okoliščine, ki so se navedle proti temu, da bi se dopustil porotnik Anton pl. Reja, ne bi bile utemeljile njegovega izključenja, in torej nikakor ni razloga ničnosti po § 344 št. 1. in § 306 k. p. r. Beltramin pa niti ni bil navzoč, ko se je žrebal.

Razlogi ničnosti po št. 1. in 4. § 344 k. p. r. morajo se torej kot neutemeljeni takoj zavreči po dopustu § 4. št. 2. novele o kazenskem postopanju.

Slednjič navaja tožitelj razlog ničnosti po št. 5 § 344 k. p. r. zato, ker ni bil sprejet njegov predlog, da bi ga zaslišali kot pričo.

Pa tudi temu razlogu ničnosti pomanjkuje formalen predpogoj. Po zadnjem stavku § 344 k. p. r. se morejo pod številkami 3 do 6 omenjeni razlogi ničnosti v škodo obtožencu le tedaj uporabiti, če si je tožitelj koj, ko je bila oznanjena razsodba, ki tvori kršenje oblike, pridržal pritožbo ničnosti.

Tožitelj je stavljal pri obravnavi dvakrat predlog, da bi se zaslišal kot priča. Prvikrat je bilo samo spoznano, da ni ugoditi predlogu, da bi se tožitelj pred vsem kot priča preslišal, ker takrat ni bilo še treba, da bi se zaslišal kot priča. Drugi krat konec obravnave je bil ponovljen predlog, da bi se tožitelj zaslišal kot priča, zavrnjen, ker je sodni dvor smatral njegovo zaslišanje kot nepotrebno.

Zasebni tožitelj je zares koj po razglasitvi prvega sklepa naznanil pritožbo ničnosti, ali ko je bil razglašen drugi sklep, si ni pridržal pritožbe ničnosti, marveč jo je naznanil še le, ko je bila razglašena razsodba.

Izvajanje pritožbe je pa obrneno samo proti sklepu, ki je stalno odklonil predlog, ko pritožba posebno nič ne izvaja, v koliko bi se bila pritožniku škoda zgodila, ker ni bil zaslišan kot priča, predno se je dokazovanje (po drugih pričah) nadaljevalo, marveč samo to pobija, da se je opustilo njegovo zaslišanje. Ker pa zasebni tožnik si ni pridržal za časa pritožbe ničnosti proti stalno odklanjajočemu sklepu, nima pravice do pritožbe ničnosti in pritožba se je morala zavreči v zmislu § 1. št. 1. in § 4. št. 1. novele o kazenskem postopanju.

Potem takem je opravičena zavrnitev pritožbe v vsem njenem obsegu. C. k. najvišji sodni in kasacijski dvor

na Dunaju, 1. oktobra 1902.

Habietihke.

Dopisi.

Iz Kanala. — (Izv. dop.) Ker se je pri prvi volitvi dne 28. oktobra gosp. Henrik Malnič branil prevzeti čast žu-

pana, vršila se je dne 4. t. m. nova volitev, in pri tej volitvi bil je za župana izvoljen gospod Anton Križnič, kotlar in posestnik v Kanalu. Gospod Miha Zega, ki se je pri neki priliki samega sebe nazival uzor-župana, je torej nehal biti naš župan. Mi štejemo gosp. Zega med drugim tudi to v velik greh, da se ni za nas toliko pobrigal, da bi se bilo pravočasno napravilo primerno sejmšče za prašiče. Do zdaj smo namreč imeli v Kanalu vsako leto na ponedeljek pred sv. Martinom semenj za prašiče. Ker pa se ni napravilo primerno sejmšče, kakor je to zahtevala politična oblast, je ista obdrževanje takega sejma prepovedala. Imeli bi povedati še marsikaj, ali zdaj naj zadostuje to. — Opomniti hočemo na tem mestu pa še nekaj drugega. Gospod Zega je tudi predsednik sadjarskega društva. Po društvenih pravilih se mora vsako leto meseca februarja sklicati občni zbor tega društva, da izvoli predsednika in odbor, kateri izbere potem iz svoje srede tajnika in blagajnika. Ali gosp. Zega se za to nič ne briga. Že tri leta namreč ni bilo občnega zbora za naše sadjarsko društvo; že tri leta se niso po tem takem pregledali računi, in gosp. Zega je pri društvu predsednik, tajnik in blagajnik. To vendar ne gre in se ni nič čuditi, ako društvo nazaduje.

Iz Cerkna. — Od zadnjih deželnozborskih volitev ni bilo videti nikakega dopisa v „Soči“ iz Cerkna. V predzadnji „Soči“ pa smo Cerkljani imeli zopet čast čitati očetovsko skrb „privandranega dopisnika“ za naše ljudstvo. Kadar imajo biti v Cerknem kake volitve, je že navadno prvi signal v „Soči“ kot klic na boj; in tako si že lahko vsakdo razlaga, da bomo imeli v Cerknem v kratkem času zopet občinske volitve. Dopisun se s svojim zvlitim jezikom v predzadnji „Soči“ zaletava v osebo tñk. g. župana in v našo stranko sploh, hoteč omajati zaupanje pri ljudstvu. A moti se! Ljudstvo naše je vzdramljeno; ljudstvo vas pozna kot občinske pijavke, ki ste bili vedno občini le v škodo, dokler ste imeli pri občini kako besedo. A danes ni več tako! Časi „molzne krave“ so izginili ter se vam ne povrnejo več, tudi ako vsi gospodje okoli „Soče“ vprežejo svojo kramo in reklamo za vas. Gorica je Gorica, Cerkno je pa Cerkno! V kratkem vam ljudstvo zopet jasno pove, da ne želi vašega koristolovstva. Toliko v odgovor na vašo prvo reklamo v „Soči“ za prihodnje občinske volitve, akoravno to še ni vse; kajti upam, da se v tem času še večkrat vidimo, ako boste hoteli. Vedite, da je

„Iz misijonov.“ V črtici „Skrbimo za svoje zdravje!“ so nam v 63 točkah podani poglobitvi nauki, kako skrbeti za svoje zdravje; v „Drobižu“ pa je zbranih nekaj še ne objavljenih bajk in pravljic. Tako nam že sam „Koledar“ podaja toliko lepega gradiva, da je knjiga vredna goldinarja in so ostale knjige takorekoč „po vrhu.“

V resnici so nam iste jako dragocen dar, ki ga je neumorni družbin odbor priskrbel družabnikom.

Z „Zgodbami sv. Pisma“ (9. zvezek) je zaključen stari zakon in z 10. snopičem prične nova zaveza. Nemiljiv je spomenik, ki si ga je z zasnovanjem tega dela postavil pokojni dr. Frančišek Lampe.

„Slava Gospodu“ je molitvenik, ki rabi s svojim debelim tiskom tudi stari ljudem.

„Zimski večeri“ pa so pravcati biser, ki ga je poklonil svojemu narodu naš vrli učenik pisatelj Josip Stritar. To je klasična knjiga! V njej je toliko zlatega zrna za naše dobro slovensko ljudstvo, da mu postane neprecenljiv duševni zaklad. Iz 100 modrih rekov crpa čitatelj neusahljiv vir zlatih naukov. V pesmih, igran in povestih pa vidimo zopet svojega starega Stritarja, ki prekasa s svojim duhom in nedosežno dovršeno obliko

tudi to še le moj uvod! Toraj na svidenje vaš ponižni

Hribovec.

Iz Prage. — Prišli smo v veliko mesto s čistim navdušenjem, pripraviti se temeljito za svoj življenski poklic. Prišli smo v Prago, v to ponosno prestolnico češkega naroda, da se obogatimo z njegovimi kulturnimi sadovi. Mi Slovenci smo dosedaj ogromno kulturno silo češkega naroda bolj čutili, bolj vanjo verovali, nego jo izpoznavali od blizu ter erpali iz nje moči za lastno narodno delo. Naša slovanska vzajemnost je bila dozdej preveč akademična. Obrat na boljše je opaziti še le v najnovejšem času, ko je pričela slovenska mladina dohajati v zlato Prago. In vendar vlada med slovenskim dijaštvom še vse premalo zanimanja za idejo, okoristiti se z napredkom najkulturnejšega slovanskega naroda. To pa je velika škoda za dijake same in za slovenski narod sploh. Krivi so temu deloma različni predsodki, deloma nejasnost stvari same, namreč, kolike važnosti bi postalo lahko za slov. dijaka življenje v Pragi, in pa — gmotno vprašanje.

Posebno to poslednje zlo zaslužilo bi večjo pozornost, in baš temu so namenjene te vrstice.

Velika večina slov. abiturjentov se vpraša pri izbiranju vseučilišča: kako se preživim? Konec koncev pa je: na Dunaju in v Gradcu so obče znana stara podporna društva, tam lahko upam, da dobim kako ustanovo, in če še ne bom izhajal, si kaj prisložim s poučevanjem i v Pragi pa vsega tega ni. Zaključek takih premišljevanj je, da študira vse na Dunaju in v Gradcu, da tam nadaljuje na srednjih šolah začeto — nemško vzgojo.

To resnico so izprevideli požrtvovalni praški Slovenci in ustanovili so s pomočjo nekaterih za slov. dijaštvo zanimajočih se Čehov „Podporno društvo za slovenske visokošolce v Pragi“. V prosincu t. l. je začelo to društvo delovati, in kako potrebno je bilo, priča dejstvo, da je izdalo v tako kratki dobi nad 1000 kron podpore. Najbolj pa čutijo potrebo tega društva revni praški vseučiliščniki, katerim se ob priliki podelitve skromnih podpor namigava, da se je bati, da društvo preneša s svojim plemenitim delovanjem. Slovensko razumnštvo, ne privoli v to! Pokaži svojo požrtvovalnost tudi napram praškim slov. vseučiliščnikom!

Za slov. društvo „Ilirija“ v Pragi odbor.

Blagohotni prispevki naj se blagovolijo pošiljati na blagajnika „Podpornega dr. za slov. visokošolce v Pragi“

življenja, katere vse se dajo prav lahko igrati na domačih odrih in celo v prosti kmečki čumnati ob „občinstvu“, zbranem okoli peči in pri zimskem delu.

V knjigi „Poljedelstvo“ (II. del) nam je strokovnjak v kmetijstvu g. Viljelm Rohrmann podal bogat črtež praktičnega kmetovanja, in to v tako lahkoumljivi obliki, da se more iz njega temeljito poučiti navaden kmečki mladenci.

V povesti „Veliki trgovci“ pa nam je priznani slov. pisatelj Engelbert Gangel povedal, kaj se more vse zgoditi v hiši velikega trgovca, o katerem bi človek menil, da ob tolikem bogastvu more v njega hiši vladati le sreča in blagostanje. Jedna okoliščina tej povesti pa nam ugaja, namreč da bogati trgovec Zalokar ne omogoči nesrečnemu bratu Francu obstanka v domovini, katero on sam tako zelo ljubi, ter da mora Franc daleč proč v Ameriko. Tudi to moramo grajati na nekaterih naših pisateljih, da slikajo Ameriko kot nekaj Eldorado za Slovence, kar v resnici ni, mesto da bi jih odvrčali od prevar, ki čakajo ondi naseljence iz stare domovine. To pa so le neznatne hibe v tej povesti, ki niti ne pridejo v poštev nasproti veliki vrednosti

LISTEK.

Knjige družbe sv. Mohora.

Letos je razposlala družba sv. Mohora svojim članom sledeče knjige:

1. Koledar za navadno leto 1903;
2. Zgodbe sv. pisma;
3. Slava Gospodu;
4. Zimski večeri;
5. Poljedelstvo;
6. Veliki trgovci.

Teh knjig je razposlala družba 480.276 izvodov med 80.046 udov, katerih šteje zdaj ta dična naša družba.

Glede vsebine letošnjih knjig se more reči, da je družba napredovala, kajti je taka, da je sme biti vesel vsak Mohorjan; knjige mu bodo v lepo razvedrilo, v pouk in zabavo, zlasti v dolgih zimskih večerih, ki so pred durmi.

Koledar za l. 1903 obsega poleg obširnega imenika društvenikov, raznega pouka o domačem in tujem prometu, sejmov, razgleda po svetu itd. tudi nekaj prav lepih spisov leposlovne vrednosti. Zlasti je lepa povest umrle Pavline Pajkove „Življenja križi“, v kateri odmeva zopet, kakor prav često v povestih te pisateljice, njena bolesta duša. Dalje sledi „Životopis Pavline Pajkove“ (v. r. m. m. m.), v kateri je pri-

pod naslovom: g. dr. J. Ettel z Hvozdomilu, advokat, Palackého tř. 8 v Prazi (Vinohrady).

Politični pregled.

Škofovske konference.

ki se prično prihodnji terek, se bodo pečale z zelo važnimi šolskimi in mnogimi cerkvenimi vprašanji, posebno pa z ustanovitvijo univerze v Solnogradu.

Novi zakonski načrt gledé povišanja kontingenta novincev.

Kakor smo omenili v svojem zadnjem uvodniku, govorec o četrtkovi seji državnega zbora, je predložil domobranski minister poslanski zbornici nov vojaški zakonski načrt, po katerem bi se prihodnje leto povišalo število novincev in sicer: v stalni armadi za 22.000, v domobranstvu avstrijskem za 4500 in v ogrskem za 3000 mož. Poleg tega pa bi pridržali v aktivni vojaški službi 6000 nadomestnih rezervistov, od katerih bi ostala v ti službi jedna tretina jedno leto, druga tretina dve leti, a tretja tretina tri leta. Omenili smo že takrat, da je vzbudil tudi ta novi zakonski načrt največjo nevoljo med poslanci. Zdaj pa čujemo, da tudi ta načrt v zbornici ne prodré, ker so se izjavile proti njemu skoro vse parlamentarne stranke, razun centra in Poljakov. Govori se namreč da zastopniki ljudstva ne morejo privoliti, da bi se toliko delavnih možij odtegnilo delu, posebno pa poljedelstvu, kakor da ne morejo tudi nikakor dovoliti, da bi se še bolj kopičili že itak preogromni stroški za vojaštvo. Nekateri listi, med temi tudi praška „Politik“, vedó povedati, da so nastale med ministerskimi predsednikom in med domobranskim ministrom huda nasprotstva, ko se je ta novi zakonski načrt razpravljal v ministerskem svetu. Drugi pa kažejo vedeti, da se hoče dr. Körber že v najbližjem času iznebiti parlamenta ter s pomočjo §. 14 uveljaviti tak zakon, to pa samo zato, da bi se ne poslali domov nadomestni rezervisti, katerim poteče doba osem tedenskih vaj že s koncem tekočega meseca novembra.

Volitve v mestnih skupinah na Spodnjem Štajerskem so, kakor je bilo pričakovati, končane z uspehom za Slovence neugodnim. V celjski mestni skupini imajo Nemci 343 glasov, za okolu 100 več kakor zadnjič. Nemec Moric Stallner je dobil 707 glasov, slovenski kandidat dr. Karlovšek 364 glasov. L. 1896 je dobil Stallner 568 glasov, Slovenec D. Hribar 318 glasov.

V Mariboru je bil s 730 glasovi izvoljen nemški kandidat Karol Pofrimer. V mestni skupini ptujski je izvoljen nemški kandidat dr. Kokoschinegg s 503 glasovi, slovenski kandidat dr. Ploj je dobil 229 glasov. Razmerje glasov v tej skupini je bilo: Kokoschinegg je dobil v Ptuj 320, v Ljutomeru 69, v Ormožu 62, v Rogatecu 52 glasov; dr. Ploj je dobil v Ptuj 24, v Ljutomeru 59, v Ormožu 33, v Središču 113 glasov. L. 1896 je dobil v tej skupini slovenski kandidat 247 glasov, nemški 364; slovenski glasovi so torej nazadovale, cesar menda ni nihče pričakoval. V okraju Slovenji Gradec je zmagal nemški kandidat Jožef Lenko z 221 glasovi, slovenski kandidat dr. Mayer je dobil 54 glasov. — Na Gorenjem Štajerskem so v mestnih skupinah izvoljeni trdi nemški nacijonalci. V Gradcu ni bilo volivnega boja.

Ožje volitve na Koroškem.

V splošni kuriji so pri vseh treh ožjih volitvah za deželni zbor zmagali nemški nacijonalci.

«Morsko oko.»

Vkljub znani razsodbi mejnarodnega razsodišča v Gradcu se ponavljajo nemiri na gališko-ogrijski meji. V četrtek je 14 ljudi kneza Hohenlohe porušilo most čez ribnik. Konečno jih je zapodila straža grofa Zamioskega. Položaj je silno resen.

Belgijski kralj se zopet oženi.

Iz Bruselja se poroča, da se name-rava belgijski kralj zopet oženiti.

Ustanek v Macedoniji

se vedno bolj širi. Voditelji ustanka so razdelili svoje čete po celi iztočni Macedoniji. Vsak dan prihajajo k dosedanjim oddelkom novi oddelki. Ustaši so Turkom vzeli mnogo orožja.

Domače in razne novice.

Osebnosti. Poročil se je gospod Anton Ražem, trgovec na Opcinah, z gđc. Reziko Živčevco, hčerko župana v Skopju.

Poročila se je gospa Marija udova baronica Baselli pl. Süssenberg rojena Kotnik v Gorici s stol.

Za „Šolski Dom“ predsedništvu izročil Andrej Znidarčič, vikar v Gradnem 10 K.

Za ustanovo slovenskega porotnega sodišča v Trstu so se oglašile nadalje občine Berje, Naklo, Temnica, Klanec in Očizle, Nabrežina, Vojševica in Tomaj

Umrl je v sanatorju Hartenstein sekijski načelnik v pokoju Rudolf vitez Freiberg.

Deželni hipotečni zavod za Goriško in Gradišansko. — Nj. Vel. cesar je potrdil pravila, katera je sklenil naš deželni zbor gledé ustanovitve deželnega hipotečnega zavoda. Pri vsem tem pa se ne bo ta zavod mogel odpreti pred 1. aprilom 1903.

„Soča“ se na nas jezi. — Mesto da bi nam bila „Soča“ in njen lastnik hvaležna, da smo ji prihranili trud in prostor s tem, da smo v svojem listu priobčevali „temeljito in modro“ sestavljeno pritožbo ničnosti proti pravoreku porotnega sodišča v tiskovni pravdi A. Gabrščka proti našemu odgovornemu uredniku, se pa na nas še hujeje. Tako je pač danes hvaležnost na svetu. Ker pa človek v jezi marsikatero neumno pove, ne moremo niti „Soči“ zameriti, ako se je tudi njej kaj sličnega pripetilo. „Soča“ pravi namreč, da smesimo mi s priobčevanjem pritožbe ničnosti naše porotnike. Raca na vodi! Ali smo mi mar napisali pritožbo ničnosti, ali jo ni v imenu „Sočinega“ lastnika napisal g. dr. R. Gruntar? Če je torej v nji kaj takega, kar bi po mnenju „Soče“ smešilo naše porotnike, potlej je to pač zasluga gosp. dr. R. Gruntarja in lastnika „Soče“. Sicer pa naj naravnost povemo, da se s to pritožbo ničnosti nikakor niso osmešili naši porotniki, pač pa da se je korenito osmešil kdo drugi. Mi nismo ni prej ni slej o naših porotnikih zinili nobene. Pač pa dela to „Soča“, odkar so porotniki proglašili tak pravorek, kateri nji prav čisto nič ne ugaja.

Tako je, Vi „napredna in sebeljubna gospoda“ okoli „Soče“. Vi hočete še nadalje nadaljevati s svojo taktiko, da zvrčate vse slabo, kar Vi storite, na druge; aji bodite prepričani, da tudi s tem ničesar ne opravite, kajti ljudstvo Vas je spoznalo.

Trgovska zbornica. — V četrtek je imela ta zbornica sejo, v kateri se je izrekla zato, da se prenese živinski sejem v Renčah, ki se je sedaj obdržaval vsako leto 6. septembra, na prvi ponedeljek v istem mesecu.

Postaja Št. Peter na Vipavski železnici. — Kakor čujemo, je zadeva gledé dovozne ceste na šentpeterski kolodvor med občino in dotičnimi železniškimi činitelji poravnana. Promet na tej postaji bode torej kmalu odprt. Ko bode ta zadeva popolnoma dokončana, pojasnili jo bomo našim čitateljem, da bodo prepričani, da ni bila trma na strani šentpeterske občine, ko ni hotela na slepo plačati železniškemu podjetju svoto 1550 K kot tretjino stroškov za dovozno cesto, pač pa da je šentpetersko starestvo varovalo le koristi svojih občanarjev, ko ni dopustilo, da bi jih železniško podjetje izkoriščalo, kakor bi se njemu zljubilo.

Razpis dražbe. — Ker je deželni odbor sklenil podreti dve poslopji, kjer se nahaja deželna kmetijska šola (italijanski oddelek), in sicer novi del z razgledom na ulico „Via Scuola agraria“, in oni, ki obsega dvorišče in srambo za orodje, vabijo se oni, ki nameravajo prevzeti to delo, da predložijo pismene ponudbe do dne 24. nov. t. l. opoldan.

Podrobni pogoji za podiranje teh poslopij se izvedó pri tukajšnjem deželnem stavbinskem uradu ob uradnih urah.

Izpred sodišča. — Svoječasno smo poročali, kako so štirje mladeniči iz Vrtojbe na dan nabora iz hudomušnosti vlačili mrtvo tele, last nekega Špacala iz Kostanjevice, po dvorišču Reichove gostilne. Povedali smo tudi, da je policija jednega izmed njih in sicer Ludovika Lašiča aretirala ter da so ga hoteli drugi trije tovariši blizu škofije izlrgati policiji iz rok. Zaradi tega predrznega čina so se morali vsi štirje zagovarjati te dni pred tukajšnjim okrožnim kot kazenskim sodiščem. Izid kazenske razprave je bil ta, da sta bila Ludovik Lašič in Avguštin Čejan obsojena na 14 dni zaporu, Henrik Markič in Ivan Juretič pa na dva meseca težke ječe s postom. Ej, fantje, pamet, pamet, ta je boljši kot žamet!

Prišel pod voz. — Pelletni deček Jenko je prišel v Gosposki ulici pod voz katerega je vodil izvošček Kumar. Kolesa šla so dečku čez hrbet in čez trebuh. Deček je bil vsled tega še precej poškodovan.

vesnice v Cerknem. — Odsek tukaj-

šnje kmetijske družbe, ki se peča s povzdigo sadjereje, je dovolil kmečki podružnici v Cerknem 300 K podpore za napravo sadne drevesnice.

Sadjarско društvo za komenski okraj bode imelo dne 23. nov. svoj redni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo blagajnikovo. 2. Pouk o pravilnem sadjarstvu. 3. Razni nasveti. 4. Razdelitev sadnih dreves. K obilni udeležbi vabí odbor.

Iz Komna. — Sv. Martin je tukaj. Poljski pridelki so pod streho, nekateri pa v tako pičli meri, da bo treba z njimi gospodariti jako varčno. O sv. Martinu se plačuje pri nas najemščina od zemljišč, plačujejo se obresti od dolgov. O sv. Martinu se navadno ljudje ženijo. O sv. Martinu začne padati listje z dreves, o sv. Martinu postane iz mošta vino. Za našo občino ima pa letos sv. Martin še drug pomen. Potekla je namreč našemu starestinstvu triletna doba. Naši starašine pa mislijo, da so pretekli še le trije meseci njih vladarstva, ne vedo namreč, da leta županovanja hitreje tečejo, nego leta pri vojaki. Ker je pa v Komnu navada, da občinski očetje vsakrat po nekaj mesecev navržejo, prepričani smo, da bodo tudi sedanjí starašine dali nekaj po vrhu. Noč je minula, dani se tudi pri nas. Vrzimo od sebe delo teme. Obdajmo se z orožjem svitlobe, ne v pijanosti in v kregu, ampak v treznosti je moč.

Na Sv. Gori pri Gorici je v četrtek 6. novembra maševal prevzvišeni knezoškof graški dr. Schuster. Po sv. opravilu si je ogledal grob, katerega ravno pripravljajo za rajnega kardinala Missia.

Živega sreba so l. 1901 izkopali v Idriji 904.663 q in pri sv. Ani pri Trzinu 68.937 q.

Tržaški škof Nagl kardinal? — Vatikanski urednik lista „Italie“ pravi, da čaka škofa Nagla briljantna karijera in da bo gotovo povišan do kardinalske časti.

Nič italijanske univerze v Trstu. — Te dni so se predstavili naučnemu ministru nekateri italijanski poslanci, da bi od njega izvedeli, kako misli vlada na dalje postopati z ozirom na zadnje dogodke v Inomostu, ko je prišlo do pretepi med nemškimi in italijanskimi vseučiliščniki. Kakor poroča „Il Piccolo“, je dejal minister Hartl italijanskim poslancom, da ne more za nje nič drugega storiti nego sukcesivno spopolnjevati učne stolice na univerzi v Inomostu. Vsled te izjave so postali Italijani skrajno nezadovoljni in ni nemogoče, da začnejo v parlamentu obstruirati, oder was?

Tržaško staro mesto se podira. — V tržaškem starem mestu so morali izprazniti neko staro, štiri nadstropja visoko hišo, ker je nevarnost, da se podere. V hiši je stanovalo 20 strank. Tudi mnogo drugih hiš v tržaškem starem mestu je v nevarnosti, da se podero. Magistrat je odredil posebno komisijo, da pregleda te stavbe.

Razsodba porotnega sodišča v slučaju Škrk kasirana. — „Edinost“ od sobote piše, da je najvišji sodni in kasacijski dvor na Dunaju razveljavil razsodbo tržaškega porotnega sodišča, s katero je bil znani Škrk iz Saleza v občini Zgonik, obsojen zaradi umora svoje sinahe na smrt. Ob enem je najvišje sodišče odločilo, da pride slučaj Škrk pred goriško porotno sodišče.

Državna policija. — Na Reki se ustanovi državna policija. Reški mestni očetje se upirajo temu vladnemu nameravanju.

Ogerski ministerski predsednik pl. Szell pride z družino v Lovran blizu Opatije v Istri.

Izpitni priznani na univerzi v Zagrebu. — Dne 10. oktobra je naznanil minister za nauk in bogočastje, da so priznani izpitni položeni v Zagrebu tudi v Avstriji in sicer dijakov iz Dalmacije in Istre. Vsled tega se hujeje tržaški čifut na ministra, ki noče pripoznati izpitov položenih po univerzah v Italiji in dokazuje, kakor zna on, da je Hrvatom dovoljeno to, kar je prepovedano Lahom. „Univerza v Zagrebu je zunaj mej države, nič ni bolj daleč in tudi ni nič bližja nego so univerze v bližnjem kraljestvu (Italiji). Tehnične razlike v pouku so enake: posebne postave, ki uče v Zagrebu, niso one, ki so v veljavi v Avstriji, nič več nič manj nego v Italiji. In programi študij so v Zagrebu in v Italiji različni od onih v Avstriji.“ — Na podlagi enakopravnosti zahteva tržaški čifut, naj se dovoli tudi laškim dijakom delati izpite v Italiji in pripoznati jih v Avstriji. — Če ni po naših pokrajinah še dosti laške iredente, če ni še zadosti laških iredentovskih uradnikov, zreli vsi za mater — Italijo!

Kandidat v smrtni nevarnosti. — O napadu na kandidata koroških krščanskih socijalcev v Lavantinski dolini dr. P. P. v. c. a. se še poroča: Dr. P. P. v. c. a. je prišel v Preblau v spremstvu g. Pavliča. Nakrat se pri belem dnevu navali nanj 40 od nemških nacijonalcev plačanih hlapcev z biči, koli in kamenji. Dr. P. P. v. c. a. so pobili na tla in ga še dalje s koli obdelavali. Plačani napadalci bi bili gotovo dr. P. P. v. c. a. ubili, ako ne bi udareca s kolom v hipu, ko je letel na njegovo glavo, g. Pavlič prestrigel s svojo roko, na katero je potem udarec priletel. Tekla je v tem volivnem boju na Koroškem kri za dobro stvar.

Kava za Evropo. — Meseca oktobra naložili so v Rio de Janeiro 204.000 vreč kave na ladije namenjene v Evropo, na Santos 996.000 in na Victoriji pa samo 7000 vreč.

Velika židovska sleparija pri naboru. — V Bobrki v Galiciji so zasledili, da je naborna komisija prezrla 567 asentirancev, ker je židovski rabinec ponarejal matrike. Okrajnega glavarja so pozvali v Lvov, dva uradnika suspendirali, rabinca pa aretirali.

Mascagnija zaprl. — V nedeljo zvečer so zaprli v Bostonu slavnega italijanskega skladatelja Mascagnija in sicer na ovadbo njegovega impretarija zaradi prelomljenja pogodbe. Mascagnija so potem proti položitvi kavicije v znesku 10.000 dolarjev izpustili.

Srbski časnikar aretiran. — V Dubrovniku so zaprli urednika lista „Dubrovnik“ Fabrisa. Fabris se je vrnil pred nekolikimi dnevi iz Belegrada. Vdeležil se je tam shoda srbskih časnikarjev, kteremu je bil podpredsednik. Državno pravdnistvo ga toži baje radi veleizdaje.

Rodila 62 otrok. — Iz Napolja poročajo listu „Daily Express“, da se je te dni vložila pri vladi prošnja s 30.000 podpisi, v kateri se prosi, da bi se nakazala Magdaleni Cravetti letna pokojnina v znesku 1800 frankov, ker je v 19 letih svojega zakona povila 62 lastnih otrok in sicer 59 dečkov in 3 deklice.

Pretepli so tatove do smrti. — Prebivalci neke vasi blizu Kiewa. Ukrađenih je bilo namreč v ti vasi več konj. Ko so prebivalci omenjene vasi zasačili tatove pri krađi konj, pretepli so jih do smrti.

Narodno gospodarstvo.

O konserviranju sočivja in zelenjadi.

Veliko fine zelenjadi se da čez zimo na tako priprost način ohraniti, kakor repa in zelje. Treba pa je isto na poseben način shraniti, da se drži do časa, ko je zelo draga ali je sploh ni mogoče dobiti. Zato se mora tako ohraniti, da ne izgubi nič od svoje hranivosti in dobrega okusa. Naša moderna kuhinja se sicer ne briga dosti za hranilno vrednost zelenjave in sočivja itd., marveč le za dober okus.

Znameniti fiziologi so dokazali, da so baš vegetabilije t. j. zelena hrana, zlasti sočivje, sadje itd. najvažnejše za vzdrževanje človeškega telesa, ker imajo v sebi mnoge organske kovinske vsebine, brez katerih človek ne more živeti, a to v taki sestavi in obliki, da jih človeško telo tako lahko sprejme v sé, kakor mu jih narava ne bi mogla dati v nobeni drugi obliki. Naše telo n. pr. potrebuje za reditev kostij kalijeve soli, za živce fosfor, za dihanje in kri železo in natrij, za izmenjavo tvarin med raznimi deli telesa (organi) in staničevja kali, klor in razne druge spojine. Za nevtralizacijo raznih kislin, ki navstajajo pri razkrajanju snovi, potrebuje mnogo alkalija — in vse to mu daje v obilni meri sočivnata, zelena hrana.

Naša moderna kuhinjska umetnost se prizadeva, da vse hranilne soli zatré s prekuhavanjem tako, da se v sočivju in sadju zatré sestavine, ki gniló, in se iz njega odstrani vsa nesnaga. Potem ko je tako prekuhano, spravijo je v steklene posode, v katerih se zopet pol ure ali 1 uro kuha.

Pravi način konserviranja je, da se vegetabilije tako shranijo, da ne izgube niti na hranilnih soléh niti na dobrem okusu. Zaradi tega je poglavitno, da se sadje in sočivje sterilizira ter se ob enem zavaruje pred pristopom zraka.

Vsi načini vkuhanja, izvršujoči se na tem principu, zaslužijo, da se vsaka gospodinja za nje briga brez ozira na to, kako in v kako posodo se tvarina shranjuje in kaka je tvarina sama na sebi. Današnja industrija nam nudi dovolj raznih vrst posode za spravljjanje sadja in sočivja, v katerih se brez škode zamorejo dobro ohraniti in vsaka gospodinja si bode znala pravo izbrati.

Komur ne dopuščajo sredstva, da si služi se navadnih steklenic ali vrčev, ka-

tere zalije z lojem, zaveže s pergamenom in zamaže s farinom.

Spravlja se pa tako, da se oprano in očiščeno sočivje po potrebi razreže na male kosce, napolni v čiste posode in to kar najtesneje mogoče.

Na sočivje nalije se slaba solna raztopina (na 1 liter vode 5-10 gramov soli), katero treba imeti prej pripravljeno. Na to se posoda zamaši in postavi v posodo z vodo tako, da stoji voda do 3 centimetre pod robom posode. Potem se polagoma kuri, dokler voda ne zavre. Kako dolgo se ima jedno ali drugo sočivje ali sadje kuhati, to je odvisno od vrste sočivja ali sadja; a čas, odkar voda zavre in dokler se ima kuhati, je navadno od 30-60 minut. Ko je kuhano, se pusti posoda tako dolgo v vodi, da se ohladi, potem se vzame iz vode ter se še bolje zavije in zamaže, na kar se spravi v hladen prostor. Pri patentovanih pokrovecih ni treba z nova masiti, marveč se le pogleda, da-li zamaški dobro drže, ter ako nikjer ne prihaja v posodo zrak.

Na ta način se konservira vohrov, karfiol, šparglji, fižol, grah, razne gobe in sploh vsako sočivje ali zelenjad. Tudi sadje se tako spravljeno dobro drži, naravno je seveda, da tu sol odpade.

Grah in fižol se mora takoj, ko je naplajen v posodo, tudi vkuhati, drugače izgubi tudi lepo vnanost. Pri grahu treba paziti, da so zrna, če le mogoče, zelo jednako velika, isto je s fižolom. Ako se okuhava debel fižol (ali bob), treba vodo od njega odlivati in z novo zalivati.

Fižol se tudi brez kuhanja konservira, ako se razreže in se na vsak kilogram primeša 50 gramov soli ter se dobro pokrije in pusti 24 ur na hladnem, v katerem času se mora trikrat dobro premešati. Potem se dene v vrče ali lonce ter se dobro pokrije.

Predno se tako konservirani fižol rabi za užitek, se mora dobro oprati, v frišni vodi pristaviti in kuhati, kakor se le nabran. Če je bil manj soljen — ga ni treba prati.

Loterijske številke.

8. novembra.

Dunaj 55 54 89 32 4
Grac 73 74 81 75 51

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,
Semeniška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov

ter toči v svoji krémi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi *svojo*
prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlinarstva v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši.)

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodnijski
izdelujeta
vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporočata se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini in učencem srednjih
in ljudskih šol za obilna naročila.

Pisarniške in šolske potrebščine,

raznovrstni papirnati stvori

po najnižjih konkurenčnih cenah:

Molitvene knjige od — 24 v navgor
Žepni nožiči — 50 " "
Mošnički za denar — 20 " "
Tobačnice in smodnice — 80 " "
Zavitki, kuverte 100 — 50 " "
Papir: pisemski 100 pol — 60 " "
" uraden bel 1000 pol 6 — " "
" z maslo ovijati kilo 1-40 " "
" za cigarete 100 snop 2-20 " "
Posetnice s tiskom 100 1-20 " "
Tiskovine za duhovnije in županije po
ceni „Narodne tiskarne“ v Gorici. —
P. s. Za povoljno postrežbo treba
v naročilu navesti približno ceno. Itd. itd.

V Gorici G. LIKAR,
sredi Semeniške ulice proti Placuti 10.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica

Gosposka ulica št. 7,
prva in edina slovenska trgovina
za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše
skladišče vsakovrstnega perila, sraje za
hrbolazce in kolesarje vsake velikosti,
jopice za telovadce, krasnih kravat v
vsakem slogu, nogavic, rokavic, životni-
kov (modercev), solčnikov, pihalk, de-
žnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okras-
kov za obleke, svil za obleke in bluze,
vseh potrebščin za vzenje.

Priporočevalno najboljše kupova-
lišče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za
gospode), in modercev po vsakej meri in
zahtevi izvršujejo se točno.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki
priliki „šolskega doma“.

Objava.

P. n. čestitim odjemalcem naznan-
java, da sva tovarno sodovke in pokalice
premestila v ulico Torrente št. 10 ter
se priporočava odličnim spoštovanjem
udana

Hrovatin in Obrdank.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement,
stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stra-
nišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih
tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja
dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nosilcev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako znižanih cenah!

Pozor!

Eno kronske nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže
s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za
100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici,

Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu
v Gorici in z dežele.
Prodaja kavino primeso,
sladkor, milo, slanino, riž,
maslo surovo in kuhano,
olje, moko iz Majdičevih
mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici

Stolna ulica št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

„Narodna Tiskarna“

*** v Gorici, ulica Vetturini št. 9 ***

je preskrbljena z povsem novimi črkami,
okraski in finim papirjem, ter more pre-
vzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela
z zagotovilom točne in strokovno pravilne izvr-
šitve v moderni in okusni obliki po tako nizkih
cenah, da se ne boji nikake konkurence

V zalogi ima vse tiskovine za duhovnije, županstva in
druge urade na močnem papirju, ter na prodaj ima
knjige: Iljado, Tri igre, za slovensko mladino in Zgodovino
tolminške šole

TISKA:

„GORICO“

ki izhaja dvakrat na teden
v dveh izdajah, ter stane
na leto 8 K, pol leta 4 K
četrt leta 2 K

TISKA:

„PR. LIST“

ki izhaja vsak četrtek ter
stane na leto 4 K, pol leta
2 K, za manj premožne
celo leto 3 K

TISKA:

brošure * * * * *
* * * * * diplome
* * * * * trgovske račune
cenike * * * * *
vabila na karton
* * * * * in na papir
sprejemnice * * * * *
* * * * * za društva
pisma in zavitke
s firmo * * * * *
* * * * * etikete
za vsakoršno * * * * *
* * * * * porabo
plakate * * * * *
v raznih barvah
* * * * * in velikosti
i. t. d.

TISKA:

* * * * * pobotnice
računske sklepe
* * * * * lične tiskovine
za industrijo * * * * *
* * * * * trgovino
in obrt * * * * *
* * * * * posetnice
razne velikosti * * * * *
* * * * * in oblike
z zavitki * * * * *
* * * * * zaročnice
in poročnice * * * * *
* * * * * v elegantnih
skatljah * * * * *
* * * * * ter osmrtnice v
* * * * * raznih oblikah
i. t. d.

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako padena dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošli prejemali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nemerih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Državni zbor.

V petek je nadaljevala poslanska zbornica razpravo o znani izjavi dr. Körberja glede rešitve jezikovnega vprašanja na Češkem in Moravskem. Prvi govornik je bil poslanec Bianchini. Govor je začel v hrvatskem jeziku, a nadaljeval ga je v nemškem. Bianchini pravi, da je ministerski predsednik, ko je dal svojo izjavo dne 16. oktobra t. l., gledé rešitve nemško-českega jezikovnega vprašanja na Češkem in Moravskem, pozabil, da obstoji tudi jezikovno vprašanje gledé Hrvatov in Slovencev, prebivajočih v južnih pokrajinah avstrijske države. Rešitve jezikovnega vprašanja ne zahteva le pravica, in ona ni le pogoj miru v granicah dežel, v katerih živé Slovani, marveč od te rešitve je odvisen tudi mir, je odvisna varnost, da, odvisna tudi čast cele države. Vzdržavanje, in sicer nasilno vzdržavanje italijanskega jezika v krajih, kjer je kot tak popolnoma neopravičen, mora vznemirjati vsakega, naj si bo še tako patriotičnega mišljenja.

Nobena država na svetu ne bi mirno gledala takó nesramne agitacije od strani druge države, kakor jo mirno gleda naša vlada od strani Italije v svojih južnih pokrajinah. To se godi tako, kakor da ne bi cesarstvo Habsburžanov sploh imelo mej ne ministrov in ne uradnikov, ki bi čuvali pravice velike večine slovanskega prebivalstva v teh deželah. Italijanski senatorji prihajajo nadzorovat šole društva »Lega Nazionale«, kakor da bi bili avstrijski šolski nadzorniki. Ko se je minulega meseca septembra slavil v Neapolju spomin senatorja Imbrianija, končal je italijanski poslanec svoj govor z besedami: Stojim na Kvarneru, pričakujoč Italijo. Te besede Borjove vzprejeli so navzoči poslanci, senatorji in italijanski kraljevi uradniki z največjim navdušenjem. V poslopje vsencilišča v Rimu je vzdignana spominska plošča na čast Viljumu Oberdanku. Vsi ti irredentovski pojavi, pravi govornik, niso nič drugega, nego sad protislovanske vladne politike, ki ne dopušča, da bi se Hrvatje in Slovenci v Trstu in Istriji posluževali pri uradih svojega materinskega jezika, one politike, ki odreja 20.000 Slovincem tržaškega mesta navadna slovensko ljudsko

šolo, in konečno one politike, ki je poslala za Slovence in Hrvate v Trst škofa, nepoznajočega ne hrvatskega in ne slovenskega jezika. Govornik pravi nadalje, da je ministerski predsednik, govoreč o potrebi rešitve tega nemško-českega jezikovnega vprašanja, pozabil na veliko nevarnost, ki preti naši državi na jugu. Po bitki pri Visu je italijanska irredenta sama izbrisala Dalmacijo iz svojega programa. V tej deželi stanuje namreč 565.000 Hrvatov in le 15.000 Italijanov. Pri vseh avtonomnih oblastnih uradih, razun v Zadru, je v Dalmaciji uradni jezik hrvatski. Le pri državnih uradih ostala je še vedno italijanščina kot notranji uradni jezik, in zastoj se trudi vsa dežela, da bi se uvedel tudi v te urade hrvatski jezik kot uradni jezik. Vsled tega in vsled take politike od strani naše vlade, poskušajo irredentovci zopet vse, da bi pridobili tudi Dalmacijo za Italijo. Podpira jih pa v teh nakanah ne le veliki del prebivalstva, živečega v Italiji, marveč podpira jih v teh nakanah celo oficijalna Italija. Govoreč o društvu »Lega Nazionale«, pravi govornik, da smatra to društvo kot podružnico društva »Dante Alighieri« v Italiji. Društvo »Lega Nazionale« se trudi na vse kriplje, da bi spravilo kolikor mogoče več hrvatskih otrok v svoje šole. Govornik pripoveduje, kako se je podal v Dalmacijo sam bivši italijanski minister Pasqual Villari, da se je tam prepričal o stanju italijanskih šol in o njih potem poročal italijanski vladi, kakor je to kasneje naznanil sam italijanski uradni list »Il Popolo Romano«. Govornik meni, da ni dvoma na tem, da so postali irredentovci v Dalmaciji le zaradi tega tako prevzetni, ker stoje pod okriljem italijanske vlade. Na jugu naše države, pravi govornik, se dogajajo torej stvari, katerih ne bi mogla in ne bi smela trpeti nobena država na svetu, katere pa dr. Körber vendar le trpi, in sicer stvari, katere se lahko kvalificirajo kot nesramne. Dočim se dogajajo vse te intrige, ne da bi jih avstrijske državne oblasti niti poskušale zabraniti; dočim insultira opevana italijanska civilizacija s psi, osli in prasci Hrvate, braneče svoja prava, se italijanski konzul v Zadru arogantno repenči nasproti dalmatinskemu namestniku, češ,

da so hrvatski dijaki, vozeči se mimo Zadra na parobrodu »Gödo 13«, upili: »Doli z Italijo!«, če tudi se to v resnici ni zgodilo.

Naša oblastva, pravi govornik, pa sekvstrirajo hrvatske liste, braneče Hrvate pred italijanskimi napadi, kakor se je to zgodilo pri dveh številkah »Narodnega Lista«, ki ni nič drugega zagrešil nego, da je pisal, da naj italijanski konzul zastopa koristi svoje države, naše zavéznice, in da naj ne opravlja posla agenta koje koli si konsorterije. Dalmatinski namestnik je pisal reškemu guvernerju pismo, v katerem je rečeno, naj se zapove kapitanom parobrodov ogrsko-hrvatskega parodrobnega društva, ki plovijo mimo dalmatinskega obrežja, da ti zabranijo na svojih parobrodih prepevanje hrvatskih narodnih pesmi, ker bi inače prepovedal zasidranje teh parobrodov v dalmatinskih lukah. Take reči niso gotovo na čast ne namestniku in tudi vladi ne. A vse to se dogaja v Avstriji, dočim se v Italiji pred javnimi uradnimi dostojanstveniki insultirajo Hrvatje na naj ostudnejši način in se tam žali tudi Habsburško cesarstvo in celo cesar sam. Tu čita govornik posamezna mesta iz italijanskih časopisov, ki dokazujejo resničnost tega, kar je govoril. Konečno pravi govornik, da je že posla Hrvatom potrpežljivost. Vlada, pravi govornik, mora storiti konec nevarni igri, katero je igrala doslej v Dalmaciji. In to se mora zgoditi že pri bodočem zasedanju deželnega zbora, kajti v nasprotnem slučaju bodo dalmatinski Hrvatje primorani poseči po najskrajnejših sredstvih, da obvarujejo svoj obstanek. Slednjič zahteva od ministerskega predsednika, naj uvede v Dalmaciji takoj hrvaščino kot notranji uradni jezik.

Za Bianchinijem je govoril poslanec Pražak. Ta je rekel, da ne more pametnemu človeku niti na um priti, da bi bil Nemec dr. Körber oni mož, ki bi čelhe branil pred vsenemško nenasitljivostjo. Ako misli dr. Körber, da bo de tudi sedaj odpravil Čelhe s kako gospodarsko koncesijo, se jako moti.

Za Pražakom je govoril poslanec Baerenreither ter dr. Kramar. Baerenreither je govoril o velikih nalogah, ki

čakajo rešitve: skrajno neugodni proračun, nagodba z Ogrsko in mnoga važna in nujna soc. vprašanja. Glede jezikovnega vprašanja je dejal Baerenreither: Jezikovno vprašanje je važno, a je le del narodnega vprašanja v širšem pomenu besede, ki je v ožji zvezi tudi s pogoji gospodarskega obstanka. Mnogo so vlade v Avstriji grešile, samovoljno se jezikovno vprašanje ne more rešiti. Treba je sporazumljenja mej strankami, a pri vladi poguma in delavnosti. Takojšnja rešitev jezikovnega vprašanja je nemogoča, treba je vsaj omejiti ogenj, ki oblituje državno poslopje. In v ta namen je treba od zgoraj doli pregledati to preporno vprašanje, a ne ozkosrčno presojsati razmere.

Dr. Kramar je rekel: Vlada nam je obljubila, da reši česko-nemško vprašanje. Tri leta smo čakali. Potrpežljivosti je konec. In sedaj nam predloži svoje »osnovne načrte« dva dni pred sesijo. Skrivala jih je kot tajnost, dobro vedoč, da so le Nemcem v prilog. To je bila sedaj prva napaka, a druga znana izjava dne 16. oktobra. Vlada je pokazala, da sama resno ne misli na rešitev tega vprašanja. Groženj se ne bojimo, a tudi z obstrukcijo ne pretimo, ako nam zgradite zlat most, o katerem je govoril tudi dr. Baerenreither.

Govorili so še dr. Ferri, dr. Schücker in Romanczuk. Danes se razprava nadaljuje.

Zadnja beseda

v tiskovni pravdi A. Gabrščka proti »Gorici«.

(Konec.)

V zadnjih dveh številkah smo priobčili pritožbo ničnosti proti razsodbi porotnega sodišča v tiskovni pravdi A. Gabrščka proti našemu odgovornemu uredniku, a na to pritožbo ničnosti A. Gabrščka, tiskarja in založnika v Gorici — po zastopniku dr. R. Gruntarju — je najvišji sodni in kasacijski dvor odgovoril z naslednjo razsodbo.

Št. 12012.

Pr. VII 11/00

58

C. k. najvišji sodni in kasacijski dvor je po zaslišanju c. k. generalne prokuratorje takoj v nejavni seji spoznal, da se zavrne pritožba ničnosti zasebnega tožitelja Andreja Gabrščka proti raz-

tedaj pa ne izleze živ od njih — pravili so si vaščani.

»Saj je prav; zaslužil je tako«.

»Bog daj moč takim junakom kot je Slavčo; to ti je vrli dečko! Junak vseh junakov!«

Drugi so dejali:

»Res je: Nedo je hušji od samega Turka; in Slavčo je storil — s tem, da ga je odstranil — bolje, nego bi bil spravil več sto Turkov se sveta ...«

Tako in podobne krute izraze škodoželjnosti je vzbujala tako velika nesreča renegata Neda —

Minulo je dosti dolga doba, da ni vedel nihče, kaj se je zgodilo z Nedom.

Vaški župan je naznanil uradu v Berkovcu, da je Nedo izginil. In prišli so orožniki, poizvedovali, preiskovali v vasi in v okolici; ali nikjer ni bilo sledu po izgubljenem Nedu.

Potem je urad mahnil z roko in opustil vse daljne iskanje.

»Škoda truditi se za gorjavega gjauri!« — so si mislili menda.

(Dalje pride.)

LISTEK.

Hajduk Slavčo.

Bolgarski: Ivan Vazov.

(Dalje.)

Volkana odloži svoje dete strani.

Vladko zajecelja nemirno z jokavim glasom:

»Mama, mama!«

»Počakaj malo, dečko; mama se takoj vrne, pojdemo posetit čorbadžega«, tolažila ga je Volkana, pa si obešala puško čez jopič.

Ali Vladko je še vedno proseče emihal po materi; ta se pripogne, ga poljubi nekolikokrat na glavo in izide na dvorišče, kjer so jo čakali ostali.

Tu se malo posvetujejo.

»Prelezemo od Stamenove strani, Najden!« obrne se Slavčo k ovčarju.

»Od Stamenove strani zlezemo čez zid po hruški v Nedov dvor«.

»Najden ti zležeš prvi na dvor«.

»Prav! Psi me poznajo, pomirim jih ...«

»Njegove žene in otrok se ne tahnemo«.

»Samo Neda«.

»Kaj pa napravimo z njim?«

»Ali ga čemo kar ubiti?«

»Ne, to bi ne bilo prav«.

»Kaj torej počnemo z njim?«

»Čorbadžega Neda prepustite meni v oskrb«, reče Slavčo z resno samozavestjo.

Po kratkem posvetu, ki se je vršil v temi šepetaje, zapusté hajduki kočo.

Sprej je šel Slavčo in poleg njega Volkana.

Ostali trije so šli zaidej.

Zvezde so tiho trepetale na spečem nebu. Vsa priroda je že počivala. Temne veje orehov in drugih dreves so bile podobne molčečim skrivnostnim spakam — to je dajalo očolici nekaj strašnega. Po ulici se je ulegel še bolj popoln mir. Samo stopinje peterih oseb so se oglašale.

Po kakih desetih minutah je obstala četa pred Nedovo ogrado. Najden stopi na rame jednega tovariša in zleze spretno na dvorišče.

IX.

Zjutraj je bilo v vasi vse po koncu.

Razletela se je novica, da so roparji čorbadžega kar polihoma vzdignili iz postelje ter ga odpeljali v gore.

sodbi porotnega sodnega dvora goriskega z dne 28. junija 1902 o. št. Pr. VII 11/00 53, s katero je bil obtoženec Josip Marušič obtožbe radi pregreška proti varnosti časti po § 488 k. z. v zmislu § 334 k. p. r. oproščen, v zmislu § 390 k. p. r. osvobojen od povrnitve stroškov, in zasebni tožitelj obsojen v povrnitev pravnih stroškov.

Razlogi.

Pritožba ničnosti se opira na izrecno zaznamovane razloge ničnosti § 344, št. 6 in 8, št. 1 in 4 in št. 5 k. p. r.

Razlog ničnosti po št. 6 § 344 k. p. r. bi se tedaj nabajal, ako bi bilo dokazano, da pri stavljanju vprašanj so se kršili predpisi, zapopadeni v §§ 318—323 k. p. r. Tega dokaza pritožba ne poskuša, da se izrecno sklicuje na ta razlog ničnosti; tega razloga tedaj prav nič ne izvaja, ampak se prizadeva pojasniti, da odgovor porotnikov je bil nejasen, nedoločen in sam sebi nasprotujoč, kar bi moglo biti razlog ničnosti po št. 9 § 344 k. p. r., katerega pritožba ne trdi. Pa tudi v tem oziru pritožba ničnosti ni prav izvedena. Da bi se ta razlog zakonito izvedel, trebalo bi poskusiti dokaz, da odgovor porotnikov more dati povod, da se dvomi o njihovem mnenju, ali da se more odgovor različno razlagati. Namesto da bi se to dokazalo, opisujejo se nagibi, ki so porotnike vodili do pravoreka, in se ne jemlje v poštev, da porotnikom ni treba, da utemeljijo svoj pravorek. V tem pogledu treba torej pritožbo ničnosti kot prav nič, oziroma ne prav izvedeno po § 4. št. 1. in § 1. št. 2 zakona z dne 31. decembra 1877, drž. zak. št. 3 ex 1878, takoj zavrniti.

Razlogu ničnosti po § 344 št. 8 k. p. r. (napačen pravni pouk), katerega navaja pritožba, pomanjkuje podlaga, na kateri bi se moglo soditi o njegovi veljavnosti, ker pritožnik ni zahteval, da naj se pravni pouk sprejme v zapisnik, tako da zapisnik o glavni razpravi ne pove čisto nič o vsebini pravnega pouka. Naslanja se torej razlog ničnosti na trditve, katere nimajo v spisih nikake zaslombe; radi tega se pritožba ne more smatrati kot izvedena, kakor treba, — ne gledé na to, da izvajanja pritožbe se ne nanašajo na napačnosti, ampak na dozdevne nepopolnosti v pouku in posnetku. Pritožba se mora torej tudi v tem delu v zmislu § 4. št. 1. in § 1. št. 2. navedenega zakona takoj zavrniti.

Razlog ničnosti po št. 1. in 4 § 344 k. p. r., katerega pritožba nadalje trdi, opira pritožnik na to, da pri obravnavi se je prezrl predpis § 306 k. p. r., po katerem se mora, ko je število najmanj trideset porotnikov polno, predno se sestavi porotna klop, postaviti vprašanje radi izključenja katerega porotnika.

Teh dveh razlogov ničnosti ni.

To, da je bilo le 29 porotnikov navzočih, ne tvori ničnosti, ker iz § 307 k. p. r. je razvidno, da le tedaj nastopi ničnost, ko ni navzočih najmanj 24 porotnikov, ki niso bili izključeni. Če tudi bi imeli zakonito podlago razlogi za izključenje, ki se v pritožbi navajajo proti porotnikom Antonu Beltraminu, kateri ni bil niti navzoč, in proti Antonu pl.

Reji, je bilo še vedno potrebno število porotnikov navzočih. Okoliščine, da je bilo zakasnjeno vprašanje o razlogih za izključenje, pa ne more tožnik navajati kot ničnost, ker se ni uprl temu postopanju, marveč mu je pritril, in ker vrhu tega se ne dá spoznati, da bi bilo moglo kršenje oblike neugodno uplivati za obtožbo.

Kajti okoliščine, ki so se navedle proti temu, da bi se dopustil porotnik Anton pl. Reja, ne bi bile utemeljile njegovega izključenja, in torej nikakor ni razloga ničnosti po § 344 št. 1. in § 306 k. p. r. Beltramin pa niti ni bil navzoč, ko se je zbiralo.

Razlogi ničnosti po št. 1. in 4 § 344 k. p. r. morajo se torej kot neutemeljeni takoj zavreči po dopustu § 4. št. 2 novele o kazenskem postopanju.

Slednjič navaja tožitelj razlog ničnosti po št. 5 § 344 k. p. r. zato, ker ni bil sprejet njegov predlog, da bi ga zaslišali kot prič.

Pa tudi temu razlogu ničnosti pomanjkuje formalen predpogoj. Po zadnjem stavku § 344 k. p. r. se morejo pod številkami 3 do 6 omenjeni razlogi ničnosti v škodo obtožencu le tedaj uporabiti, če si je tožitelj koj, ko je bila oznanjena razsodba, ki tvori kršenje oblike, pridržal pritožbo ničnosti.

Tožitelj je stavil pri obravnavi dvakrat predlog, da bi se zaslišal kot prič. Prvikrat je bilo samo spoznano, da ni ugoditi predlogu, da bi se tožitelj pred vsem kot prič preslišal, ker takrat ni bilo še treba, da bi se zaslišal kot prič. Drugi krat konec obravnave je bil ponovljen predlog, da bi se tožitelj zaslišal kot prič, zavrnjen, ker je sodni dvor smatral njegovo zaslišanje kot nepotrebno.

Zasebni tožitelj je zares koj po razglasitvi prvega sklepa naznanil pritožbo ničnosti, ali ko je bil razglašen drugi sklep, si ni pridržal pritožbe ničnosti, marveč jo je naznanil še le, ko je bila razglašena razsodba.

Izvajanje pritožbe je pa obrneno samo proti sklepu, ki je stalno odklonil predlog, ko pritožba posebno nič ne izvaja, v koliko bi se bila pritožniku škoda zgodila, ker ni bil zaslišan kot prič, predno se je dokazovanje (po drugih pričah) nadaljevalo, marveč samo to pobija, da se je opustilo njegovo zaslišanje. Ker pa zasebni tožnik si ni pridržal za časa pritožbe ničnosti proti stalno odklanjajočemu sklepu, nima pravice do pritožbe ničnosti in pritožba se je morala zavreči v zmislu § 1. št. 1. in § 4. št. 1. novele o kazenskem postopanju.

Potem takem je opravičena zavrnitev pritožbe v vsem njenem obsegu.

C. k. najvišji sodni in kasacijski dvor

na Dunaju, 1. oktobra 1902.

Habietinek.

Dopisi.

Iz Kanala. — (Izv. dop.) Ker se je pri prvi volitvi dne 28. oktobra gosp. Henrik Malnič branil prevzeti čast žu-

pana, vršila se je dne 4. t. m. nova volitev, in pri tej volitvi bil je za župana izvoljen gospod Anton Križnič, kotlar in posestnik v Kanalu. Gospod Miha Zega, ki se je pri neki priliki samega sebe nazival uzor-župana, je torej nehal biti naš župan. Mi štejemo gosp. Zega med drugim tudi to v velik greh, da se ni za nas toliko pobrigal, da bi se bilo pravočasno napravilo primerno sejmšče za prašiče. Do zdaj smo namreč imeli v Kanalu vsako leto na ponedeljek pred sv. Martinom semenj za prašiče. Ker pa se ni napravilo primerno sejmšče, kakor je to zahtevala politična oblast, je ista obdrževanje takega sejma prepovedala. Imeli bi povedati še marsikaj, ali zdaj naj zadostuje to. — Opomniti hočemo na tem mestu pa še nekaj drugega. Gospod Zega je tudi predsednik sadjarskega društva. Po društvenih pravilih se mora vsako leto meseca februarja sklicati občni zbor tega društva, da izvoli predsednika in odbor, kateri izbere potem iz svoje srede tajnika in blagajnika. Ali gosp. Zega se za to nič ne briga. Že tri leta namreč ni bilo občnega zbora za naše sadjarsko društvo; že tri leta se niso po tem takem pregledali računi, in gosp. Zega je pri društvu predsednik, tajnik in blagajnik. To vendar ne gre in se ni nič šuditi, ako društvo nazaduje.

Iz Cerkna. — Od zadnjih deželnozborskih volitev ni bilo videti nikakega dopisa v „Soči“ iz Cerkna. V predzadnji „Soči“ pa smo Cerkljani imeli zopet čast čitati očetovsko skrb „privandranega dopisnika“ za naše ljudstvo. Kadar imajo biti v Cerknem kake volitve, je že navadno prvi signal v „Soči“ kot klic na boj; in tako si že lahko vsakdo razlaga, da bomo imeli v Cerknem v kratkem času zopet občinske volitve. Dopisun se s svojim zvitim jezikom v predzadnji „Soči“ zaletava v osebo tñk. g župana in v našo stranko sploh, hoteč omajati zaupanje pri ljudstvu. A moti se! Ljudstvo naše je vzdramljeno; ljudstvo vas pozna kot občinske pijavke, ki ste bili vedno občini le v škodo, dokler ste imeli pri občini kako besedo. A danes ni več tako! Časi „molzne krave“ so izginili ter se vam ne povrne več, tudi ako vsi gospodje okoli „Soče“ vprežejo svojo kramo in reklamo za vas. Gorica je Gorica, Cerkno je pa Cerkno! V kratkem vam ljudstvo zopet jasno pove, da ne želi vašega koristolovstva. Toliko v odgovor na vašo prvo reklamo v „Soči“ za prihodnje občinske volitve, akoravno to še ni vse; kajti upam, da se v tem času še večkrat vidimo, ako boste hoteli. Vedite, da je

tudi to še le moj uvod! Toraj na svidenje vaš ponižni

Hribovc.

Iz Prage. — Prišli smo v veliko mesto s čistim navdušenjem, pripraviti se temeljito za svoj življenski poklic. Prišli smo v Prago, v to ponosno prestolnico češkega naroda, da se obogatimo z njegovimi kulturnimi sadovi. Mi Slovenci smo dosedaj ogromno kulturno silo češkega naroda bolj čutili, bolj vanjo verovali, nego jo izpoznavali od blizu ter crpali iz nje moči za lastno narodno delo. Naša slovanska vzajemnost je bila dozdej preveč akademična. Obrat na boljše je opaziti še le v najnovejšem času, ko je pričela slovenska mladina dohajati v zlato Prago. In vendar vlada med slovenskim dijaštvom še vse pre malo zanimanja za idejo, okoristiti se z napredkom najkulturnejšega slovanskega naroda. To pa je velika škoda za dijake same in za slovenski narod sploh. Krivi so temu deloma različni predsodki, deloma nejasnost stvari same, namreč, kolike važnosti bi postalo lahko za slov. dijaka življenje v Pragi, in pa — gmotno vprašanje.

Posebno to poslednje zlo zaslužilo bi večjo pozornost, in baš temu so namenjene te vrstice.

Velika večina slov. abiturjentov se vpraša pri izbiranju vseučilišča: kako se preživim? Konec koncev pa je: na Dunaju in v Gradcu so obče znana stara podporna društva, tam lahko upam, da dobim kako ustanovo, in če še ne bom izhajal, si kaj prislužim s poučevanjem i v Pragi pa vsega tega ni. Zaključek takih premišljevanj je, da študira vsi na Dunaju in v Gradcu, da tam nadaljuje na srednjih šolah začeto — nemško vzgojo.

To resnico so izprevideli požrtvovalni praški Slovenci in ustanovili so s pomočjo nekaterih za slov. dijaštvo zanimajočih se Čehov „Podporno društvo za slovenske visokošolce v Pragi“. V prosincu t. l. je začelo to društvo delovati, in kako potrebno je bilo, priča dejstvo, da je izdalo v tako kratki dobi nad 1000 kron podpore. Najbolj pa čutijo potrebo tega društva revni praški vseučiliščniki, katerim se ob priliki podelitve skromnih podpor namigava, da se je bati, da društvo prestane s svojim plemenitim delovanjem. Slovensko razumništvo, ne privoli v to! Pokaži svojo požrtvovalnost tudi napram praškim slov. vseučiliščnikom!

Za slov. društvo „Ilirija“ v Pragi odbor.

Blagohotni prispevki naj se blagovolijo pošiljati na blagajnika „Podpornega dr. za slov. visokošolce v Pragi“

LISTEK.

Knjige družbe sv. Mohora.

Letos je razposlala družba sv. Mohora svojim članom sledeče knjige:

1. Koledar za navadno leto 1903;
2. Zgodbe sv. pisma;
3. Slava Gospodu;
4. Zimski večeri;
5. Poljedelstvo;
6. Veliki trgovci.

Teh knjig je razposlala družba 480.276 izvodov med 80.046 udov, katerih šteje zdaj ta dična naša družba.

Glede vsebine letošnjih knjig se more reči, da je družba napredovala, kajti je taka, da je sme biti vesel vsak Mohorjan; knjige mu bodo v lepo razvedrilo, v pouk in zabavo, zlasti v dolgih zimskih večerih, ki so pred durmi.

Koledar za l. 1903 obsega poleg obširnega imenika društvenikov, raznega pouka o domačem in tujem prometu, sejmov, razgleda po svetu itd. tudi nekaj prav lepih spisov leposlovne vrednosti. Zlasti je lepa povest umrle Pavline Pajkove „Življenja križi“, v kateri odmeva zopet, kakor prav često v povestih te pisateljice, njena bolestna duša. Dalje sledi „Životopis Pavline Pajkove“, — potem božična slika „Stari Gašpar“ (Fr. Ks. Meško), vzeta iz prist-

nega slovenskega življenja. V Martinu Trušanju je izborno naslikan slovenski socialist, ki samne ve, kaj hoče, pa navzet izvestnih „naukov“, prav trdno veruje, da je on poklican, da odreši svet, ki pa tava pri tem po „neodrešenem svetu“ kot izgubljeni sin, dokler ne zabrede v cirkus „Sidoli“ kot nesrečen igralec in na koncu vseh koncev ne izdahne svoje duše na rojstnem domu, kamor je konečno tiral življenja obup in vihar njegovo ladijo brez jadra in krmila. V črtici „Zavoljo denarja“ je na izviren način črtana ženska, ki se moči le za to da bi bila bogata, a naposled spozna veliko svojo krivdo, ko je bilo prepozno; kajti on, katerega je koj na svatbi uničila s svojim — mrzlim srcem, je umrl, in ob njegovi smrtni postelji je še le spoznala, da vendar brez njega ne more živeti. Črtica je poučna, ker odpira dušno življenje tudi najprostejšega bitja na kmetih in svari mlada kmetijska dekleta, naj se ne može le tija v en dan zavoljo imetja. Potopisne črtice „Sveti Kum“, „Po najlepših mestih gorenje Italije“ (s slikami) nam obračajo pogled v — večini članov neznane — lepote prirode in človeške umetnosti. Životopis prošta Lovreta Serajnika nam podaja sliko najkremenitejšega koroškega Slovenca, ki v dobi 94 let še ni mogel dočakati, da bi bil svoboden slovenski Gorotan. Zelo poučen je spis

„Iz misijonov.“ V črtici „Skrbimo za svoje zdravje!“ so nam v 63 točkah podani poglobitni nauki, kako skrbeti za svoje zdravje; v „Drobižu“ pa je zbranih nekaj še ne objavljenih bajk in pravljic.

Tako nam že sam „Koledar“ podaje toliko lepega gradiva, da je knjiga vredna goldinarja in so ostale knjige takorekoč „po vrhu.“

V resnici so nam iste jako dragocen dar, ki ga je neumorni družbin odbor priskrbel družabnikom.

Z „Zgodbami sv. Pisma“ (9. zvezek) je zaključen stari zakon in z 10. snopičem prične nova zaveza. Neminljiv je spomenik, ki si ga je z zasnovanjem tega dela postavil pokojni dr. Frančišek Lampe.

„Slava Gospodu“ je molitvenik, ki rabi s svojim debelim tiskom tudi stari ljudem.

„Zimski večeri“ pa so pravcati biser, ki ga je poklonil svojemu narodu naš vrli učenik pisatelj Josip Stritar. To je klasična knjiga! V njej je toliko zlatega zrna za naše dobro slovensko ljudstvo, da mu postane neprecenljiv duševni zaklad. Iz 100 modrih rekov erpa čitatelj neusahljiv vir zlatih nauk. V pesmih, igran in povestih pa vidimo zopet svojega starega Stritarja, ki prekasa s svojim duhom in nedosežno dovršeno obliko proizvedenih pisateljskih talentov. Zlasti bodo dobrodošle igre, vzete iz domačega

življenja, katere vse se dajo prav lahko igrati na domačih odrih in celo v prosti kmečki čumnati ob „občinstvu“, zbranem okoli peči in pri zimskem delu.

V knjigi „Poljedelstvo“ (II. del) nam je strokovnjak v kmetijstvu g. Viljelm Rohrmann podal bogat črtež praktičnega kmetovanja, in to v tako lahko umljivi obliki, da se more iz njega temeljito poučiti navaden kmečki mladenič.

V povesti „Veliki trgovci“ pa nam je priznani slov. pisatelj Engelbert Gangl povedal, kaj se more vse zgoditi v hiši velikega trgovca, o katerem bi človek menil, da ob tolikem bogastvu more v njega hiši vladati le sreča in blagostanje. Jedna okoliščina tej povesti pa nam ugaja, namreč da bogati trgovec Zalokar ne omogoči nesrečnemu bratu Francu obstanka v domovini, katero on sam tako zelo ljubi, ter da mora Franc daleč proč v Ameriko. Tudi to moramo grajati na nekaterih naših pisateljih, da slikajo Ameriko kot nekaj Eldorado za Slovence, kar v resnici ni, mesto da bi jih odvrčali od prevar, ki čakajo ondi naseljence iz stare domovine. To pa so le neznatne hibe v tej povesti, ki niti ne pridejo v poštev nasproti veliki vrednosti književnega zaklada, ki ga je podala naša vrla družba svojim članom.

pod naslovom: g. dr. J. Ettel z Hvozdomilu, advokat, Palackého tř. 8 v Prazi (Vinohrady).

Politični pregled.

Škofovske konference,

ki se prično prihodnji torek, se bodo pečale z zelo važnimi šolskimi in mnogimi cerkvenimi vprašanji, posebno pa z ustanovitvijo univerze v Solnogradu.

Novi zakonski načrt gledé povišanja kontingenta novincev.

Kakor smo omenili v svojem zadnjem uvodniku, govoreč o četrtkovni seji državnega zbora, je predložil domobranski minister poslanski zbornici nov vojaški zakonski načrt, po katerem bi se prihodnje leto povišalo število novincev in sicer: v stalni armadi za 22.000, v domobranstvu avstrijskem za 4.500 in v ogrskem za 3.000 mož. Poleg tega pa bi pridržali v aktivni vojaški službi 6.000 nadomestnih rezervistov, od katerih bi ostala v ti službi jedna tretina jedno leto, druga tretina dve leti, a tretja tretina tri leta. Omenili smo že takrat, da je vzbudil tudi ta novi zakonski načrt največjo nevoljo med poslanci. Zdaj pa čujemo, da tudi ta načrt v zbornici ne prodre, ker so se izjavile proti njemu skoro vse parlamentarne stranke, razun centra in Poljakov. Govori se namreč da zastopniki ljudstva ne morejo privoliti, da bi se toliko delavnih močij odtegnilo delu, posebno pa poljedelstvu, kakor da ne morejo tudi nikakor dovoliti, da bi se še bolj kopičili že itak preogromni stroški za vojaštvo. Nekateri listi, med temi tudi praška „Politik“, vedó povedati, da so nastale med ministerskimi predsednikom in med domobranskim ministrom huda nasprotstva, ko se je ta novi zakonski načrt razpravljaval v ministerskem svetu. Drugi pa hočejo vedeti, da se hoče dr. Körber že v najbližjem času iznebiti parlamenta ter s pomočjo §. 14 uveljaviti tak zakon, to pa samo zato, da bi se ne poslali domov nadomestni rezervisti, katerim poteče doba osem tedenskih vaj že s koncem tekočega meseca novembra.

Volitve v mestnih skupinah na Spodnjem Štajerskem so, kakor je bilo pričakovati, končane z uspehom za Slovence neugodnim. V celjski mestni skupini imajo Nemci 343 glasov, za okolu 100 več kakor zadnjič. Nemec Moric Stallner je dobil 707 glasov, slovenski kandidat dr. Karlovšek 364 glasov. L. 1896 je dobil Stallner 568 glasov, Slovenec D. Hribar 318 glasov.

V Mariboru je bil s 730 glasovi izvoljen nemški kandidat Karol Pofrimer. V mestni skupini ptujski je izvoljen nemški kandidat dr. Kokoschinegg s 503 glasovi, slovenski kandidat dr. Ploj je dobil 229 glasov. Razmerje glasov v tej skupini je bilo: Kokoschinegg je dobil v Ptuj 320, v Ljutomeru 69, v Ormožu 62, v Rogatcu 52 glasov; dr. Ploj je dobil v Ptuj 24, v Ljutomeru 59, v Ormožu 33, v Središču 113 glasov. L. 1896 je dobil v tej skupini slovenski kandidat 247 glasov, nemški 364; slovenski glasovi so torej nazadovale, cesar menda ni nihče pričakoval. V okraju Slovenji Gradec je zmagal nemški kandidat Jožef Lenko z 221 glasovi, slovenski kandidat dr. Mayer je dobil 54 glasov. — Na Gorenjem Štajerskem so v mestnih skupinah izvoljeni trdi nemški nacionalci. V Gradcu ni bilo volivnega boja.

Ožje volitve na Koroškem.

V splošni kuriji so pri vseh treh ožjih volitvah za deželni zbor zmagali nemški nacionalci.

«Morsko oko.»

Vkljub znani razsodbi mejnarodnega razsodišča v Gradcu se ponavljajo nemiri na gališko-ogrski meji. V četrtek je 14 ljudi kneza Hohenlohe porušilo most čez ribnik. Konečno jih je zapodila straža grofa Zamioskega. Položaj je silno resen.

Belgijski kralj se zopet oženi.

Iz Bruselja se poroča, da se name-rava belgijski kralj zopet oženiti.

Ustanek v Macedoniji

se vedno bolj širi. Voditelji ustanka so razdelili svoje čete po celi iztočni Macedoniji. Vsak dan prihajajo k dosedanjim oddelkom novi oddelki. Ustaši so Turkom vzeli mnogo orožja.

Domače in razne novice.

Osebnost. Poročil se je gospod Anton Ražem, trgovec na Opčinah, z gđc. Reziko Živčev, hčerko župana v Skopju.

Poročila se je gospa Marija udova baronica Baselli pl. Süssenberg rojena Kotnik v Gorici s stotnikom v pešpolku štev. 47 g. Henrikom Uffenheimerjem.

Za „Šolski Dom“ predsedništvu izročil Andrej Žnidarčič, vikar v Gradnem 10 K.

Za ustanovo slovenskega porotnega sodišča v Trstu so se oglasile nadalje občine Berje, Naklo, Temnica, Klanec in Očizle, Nabrežina, Vojševica in Tomaj.

Umrl je v sanatoriju Hartenstein sekcijski načelnik v pokoju Rudolf vitez Freiberg.

Deželni hipotečni zavod za Goriško in Gradišansko. — Nj. Vel. cesar je potrdil pravila, katera je sklenil naš deželni zbor gledé ustanovitve deželnega hipotečnega zavoda. Pri vsem tem pa se ne bo de ta zavod mogel odpreti pred 1. aprilom 1903.

„Soča“ se na nas jezi. — Mesto da bi nam bila „Soča“ in njen lastnik hvaležna, da smo ji prihranili trud in prostor s tem, da smo v svojem listu priobčevali „temeljito in modro“ sestavljeno pritožbo ničnosti proti pravoreku porotnega sodišča v tiskovni pravdi A. Gabršček proti našemu odgovornemu uredniku, se pa na nas še huduje. Tako je pač danes hvaležnost na svetu. Ker pa človek v jezi marsikatero neumno pove, ne moremo niti „Soči“ zameriti, ako se je tudi njej kaj sličnega pripetilo. „Soča“ pravi namreč, da smešimo mi s priobčevanjem pritožbe ničnosti naše porotnike. Raca na vodi! Ali smo mi mar napisali pritožbo ničnosti, ali jo ni v imenu „Sočinega“ lastnika napisal g. dr. R. Gruntar? Če je torej v nji kaj takega, kar bi po mnenju „Soče“ smešilo naše porotnike, potem je to pač zasluga gosp. dr. R. Gruntarja in lastnika „Soče“. Sicer pa naj naravnost povemo, da se s to pritožbo ničnosti nikakor niso osmešili naši porotniki, pač pa da se je korenito osmešil kdo drugi. Mi nismo ni prej ni slej o naših porotnikih zinili nobene. Pač pa dela to „Soča“, odkar so porotniki proglasili tak pravorek, kateri nji prav čisto nič ne ugaja.

Tako je, Vi „napredna in sebeljubna gospoda“ okoli „Soče“. Vi hočete še nadalje nadaljevati s svojo taktiko, da zvrčate vse slabo, kar Vi storite, na druge; ali bodite prepričani, da tudi s tem ničesar ne opravite, kajti ljudstvo Vas je spoznalo.

Trgovska zbornica. — V četrtek je imela ta zbornica sejo, v kateri se je izrekla za to, da se prenese živinski sejem v Renčah, ki se je do sedaj obdrževal vsako leto 6. septembra, na prvi ponedeljek v istem mesecu.

Postaja Št. Peter na Vipavski železnici. — Kakor čujemo, je zadeva gledé dovozne ceste na šentpeterski kolodvor med občno in dotičnimi železniškimi činitelji poravnana. Promet na tej postaji bode torej kmalu odprt. Ko bode ta zadeva popolnoma dokončana, pojasnili jo bomo našim čitateljem, da bodo prepričani, da ni bila trma na strani šentpeterske občine, ko ni hotela na slepo plačati železniškemu podjetju svoto 1550 K kot tretjino stroškov za dovozno cesto, pač pa da je šentpetersko starišinstvo varovalo le koristi svojih občanarjev, ko ni dopustilo, da bi jih železniško podjetje izkoriščalo, kakor bi se njemu zljubilo.

Razpis dražbe. — Ker je deželni odbor sklenil podreti dve poslopji, kjer se nahaja deželna kmetijska šola (italijanski oddelek), in sicer novi del z razgledom na ulico „Via Scuola agraria“, in oni, ki obsega dvorišče in shrambo za orodje, vabijo se oni, ki nameravajo prevzeti to delo, da predložijo pismene ponudbe do dne 24. nov. t. l. opoldan.

Podrobni pogoji za podiranje teh poslopij se izvedó pri tukajšnjem deželnem stavbinskem uradu ob uradnih urah.

Izpred sodišča. — Svoječasno smo poročali, kako so štirje mladeniči iz Vrtojbe na dan nabora iz hudomušnosti vlačili mrtvo tele, last nekega Špacala iz Kostanjevice, po dvorišču Reichove gostilne. Povedali smo tudi, da je policija jednega izmed njih in sicer Ludovika Lašiča aretirala ter da so ga hoteli drugi trije tovariši blizo škofije iztrgati policiji iz rok. Zaradi tega predrznega čina so se morali vsi štirje zagovarjati te dni pred tukajšnjim okrožnim kot kazenskim sodiščem. Izid kazenske razprave je bil ta, da sta bila Ludovik Lašič in Avguštin Cejan obsojena na 14 dni zapora, Henrik Markič in Ivan Juretič pa na dva meseca težke ječe s postom. Ej, fantje, pamet, pamet, ta je boljši kot žamet!

Prišel pod voz. — Petletni deček Jenko je prišel v Gosposki ulici pod voz katerega je vodil izvošček Kumar. Kolesa šla so dečku čez hrbet in čez trebuh. Deček je bil vsled tega še precej poškodovan.

Podpora za napravo sadne drevnice v Cerknem. — Odsek tukaj-

šnje kmetijske družbe, ki se peča s povzdigo sadjereje, je dovolil kmečki podružnici v Cerknem 300 K podpore za napravo sadne drevnice.

Sadjarsko društvo za komenski okraj bode imelo dne 23. nov. svoj redni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo blagajnikovo. 2. Pouk o pravilnem sadjarstvu. 3. Razni nasveti. 4. Razdelitev sadnih drev. K občini udeležbi vabi odbor.

Iz Komna. — Sv. Martin je tukaj. Poljski pridelki so pod streho, nekateri pa v tako pičli meri, da bo treba z njimi gospodariti jako varčno. O sv. Martinu se plačnje pri nas najemščina od zemljišč, plačujoče se obresti od dolgov. O sv. Martinu se navažno ljudje ženijo. O sv. Martinu začne padati listje z drev. o sv. Martinu postane iz mošta vino. Za našo občno ima pa letos sv. Martin še drug pomen. Potekla je namreč našemu starišinstvu triletna doba. Naši starišine pa mislijo, da so pretekli že le trije meseci njih vladarstva, ne vedo namreč, da leta županovanja hitreje tečejo, nego leta pri vojaki. Ker je pa v Komnu navada, da občinski očetje vsakrat po nekaj mesecev navržejo, prepričani smo, da bodo tudi sedanjí starišine dali nekaj po vrhu. Noč je minula, dani se tudi pri nas. Vrzimo od sebe delo teme. Obdajmo se z orožjem svetlobe, ne v pijanosti in v kregu, ampak v treznosti je moč.

Na Sv. Gori pri Gorici je v četrtek 6. novembra maševal prevzveršeni kaezoškef graški dr. Schuster. Po sv. opravi si je ogledal grob, katerega ravno pripravljajo za rajnega kardinala Missia.

Živega sreba so l. 1901 izkopali v Idriji 904.663 q in pri sv. Ani pri Trzinu 68.937 q.

Tržaški škof Nagl kardinal? — Vatikanski urednik lista „Italie“ pravi, da čaka škofa Nagla briljantna karijera in da bo gotovo povišan do kardinalske časti.

Nič italijanske univerze v Trstu. — Te dni so se predstavili naučnemu ministru nekateri italijanski poslanci, da bi od njega izvedeli, kako misli vlada na dalje postopati z ozirom na zadnje dogodke v Inomostu, ko je prišlo do pretepa med nemškimi in italijanskimi vseučiliščniki. Kakor poroča „Il Piccolo“, je dejal minister Hartl italijanskim poslan- cem, da ne more za nje nič drugega storiti nego sukcesivno spopolnjevati učne stolice na univerzi v Inomostu. Vsled te izjave so postali Italijani skrajno nezadovoljni in ni nemogoče, da začnejo v parlamentu obstruirati, oder was?

Tržaško staro mesto se podira. — V tržaškem starem mestu so morali izprazniti neko staro, štiri nadstropja visoko hišo, ker je nevarnost, da se podere. V hiši je stanovalo 20 strank. Tudi mnogo drugih hiš v tržaškem starem mestu je v nevarnosti, da se podero. Magistrat je odredil posebno komisijo, da pregleda te stavbe.

Razsodba porotnega sodišča v slučaju Škrk kasirana. — „Edinost“ od sobote piše, da je najvišji sodni in kasacijski dvor na Dunaju razveljavil razsodbo tržaškega porotnega sodišča, s katero je bil znani Škrk iz Saleza v občini Zgonik, obsojen zaradi umora svoje sinahe na smrt. Ob jednem je najvišje sodišče odločilo, da pride slučaj Škrk pred goriško porotno sodišče.

Državna policija. — Na Reki se ustanovi državna policija. Reški mestni očetje se upirajo temu vladnemu nameravanju.

Ogerski ministerski predsednik pl. Szell pride z družino v Lovran blizu Opatije v Istri.

Izpitni priznani na univerzi v Zagrebu. — Dne 10. oktobra je naznanil minister za nauk in bogočastje, da so priznani izpitni položeni v Zagrebu tudi v Avstriji in sicer dijakov iz Dalmacije in Istre. Vsled tega se huduje tržaški čifut na ministra, ki noče pripoznati izpitolov položenih po univerzah v Italiji in dokazuje, kakor zna on, da je Hrvatom dovoljeno to, kar je prepovedano Lahom. „Univerza v Zagrebu je zunaj mej države, nič ni bolj daleč in tudi ni nič bližja nego so univerze v bližnjem kraljestvu (Italiji). Tehnične razlike v pouku so enake: posebne postave, ki uče v Zagrebu, niso one, ki so v veljavi v Avstriji, nič več ni manj nego v Italiji. In programi studij so v Zagrebu in v Italiji različni od onih v Avstriji.“ — Na podlagi enakopravnosti zahteva tržaški čifut, naj se dovoli tudi laškim dijakom delati izpite v Italiji in pripoznati jih v Avstriji. — Če ni po naših pokrajinah še dosti laške iredente, če ni še zadosti laških iredentovskih uradnikov, odvetnikov itd., požuri naj se le hitro ministerstvo, saj tako bomo vsaj prej zrelí vsi za mater — Italijo!

Kandidat v smrtni nevarnosti.

— O napadu na kandidata koroških krščanskih socialcev v Lavantinski dolini dr. P. n. p. v. c. a. se še poroča: Dr. P. n. p. v. c. a. je prišel v Preblau v spremstvu g. Pavliča. Nakrat se pri belem dnevu navali nanj 40 od nemških nacionalcev plačanih hlapcev z biči, koli in kamenji. Dr. P. n. p. v. c. a. so pobili na tla in ga še dalje s koli obdelavali. Plačani napadalci bi bili gotovo dr. P. n. p. v. c. a. ubili, ako ne bi udareca s kolom v hipu, ko je letel na njegovo glavo, g. Pavlič prestrigel s svojo roko, na katero je potem udarec priletel. Tekla je v tem volivnem boju na Koroškem kri za dobro stvar.

Kava za Evropo. — Meseca oktobra naložili so v Rio de Janeiro 204.000 vreč kave na ladje namenjene v Evropo, na Santos 996.000 in na Victoriji pa samo 7000 vreč.

Velika židovska sleparija pri naboru. — V Bobrki v Galiciji so zasledili, da je naborna komisija prezrla 567 asentirancev, ker je židovski rabinec ponarejal matrike. Okrajnega glavarja so pozvali v Lvov, dva uradnika suspendirali, rabinca pa aretirali.

Mascagnija zaprl. — V nedeljo zvečer so zaprli v Bostonu slavnega italijanskega skladatelja Mascagnija in sicer na ovadbo njegovega impretarija zaradi prelomljenja pogodbe. Mascagnija so potem proti položitvi kavcije v znesku 10.000 dolarjev izpustili.

Srbski časnikar aretiran. — V Dubrovniku so zaprli urednika lista „Dubrovnik“ Fabrisa. Fabris se je vrnil pred nekolikimi dnevi iz Belegagrada. Vdeležil se je tam shoda srbskih časnikarjev, kteremu je bil podpredsednik. Državno pravdnštvo ga toži baje radi veleizdaje.

Rodila 62 otrok. — Iz Napolja poročajo listu „Daily Express“, da se je te dni vložila pri vladi prošnja s 30.000 podpisi, v kateri se prosi, da bi se nakazala Magdalenii Cravetti letna pokojnina v znesku 1800 frankov, ker je v 19 letih svojega zakona povila 62 lastnih otrok in sicer 59 dečkov in 3 deklice.

Mon-Peleé miruje. Posebna komisija, katero so odposlali na otok Martinika, je sporočila vladi, da Mon-Peleé popolnoma miruje, ter da se ni bati več novih izbruhov ognjenika.

Narodno gospodarstvo.

O konserviranju sočivja in zelenjadi.

Veliko fine zelenjadi se da čez zimo na tako priprost način ohraniti, kakor repa in zelje. Treba pa je isto na poseben način shraniti, da se drži do časa, ko je zelo draga ali je sploh ni mogoče dobiti. Zato se mora tako ohraniti, da ne izgubi nič od svoje hranivosti in dobrega okusa. Naša moderna kuhinja se sicer ne briga dosti za hranilno vrednost zelenjave in sočivja itd., marveč le za dober okus.

Znameniti fiziologi so dokazali, da so baš vegetabilije t. j. zelena hrana, zlasti sočivje, sadje itd. najvažnejše za vzdrževanje človeškega telesa, ker imajo v sebi mnoge organske kovinske vsebine, brez katerih človek ne more živeti, a to v taki sestavi in obliki, da jih človeško telo tako lahko sprejme v se, kakor mu jih narava ne bi mogla dati v nobeni drugi obliki. Naše telo n. pr. potrebuje za reditev kostij kalijeve soli, za živce fosfor, za dihanje in kri železo in natrij, za izmenjavo tvarin med raznimi deli telesa (organi) in staničevja kali, klor in razne druge spojine. Za nevtralizacijo raznih kislin, ki navstajajo pri razkrajanju snovi, potrebuje mnogo alkalija — in vse to mu daje v obilni meri sočivnata, zelena hrana.

Naša moderna kuhinjska umetnost se prizadeva, da vse hranilne soli zatré s prekuhanjem tako, da se v sočivju in sadju zatré sestavine, ki gnijo, in se iz njega odstrani vsa nesnaga. Potem ko je tako prekuhan, spravijo je v steklene posode, v katerih se zopet pol ure ali 1 uro kuha.

Pravi način konserviranja je, da se vegetabilije tako shranijo, da ne izgube niti na hranilnih soléh, niti na dobrem okusu. Zaradi tega je poglavito, da se sadje in sočivje sterilizira ter se ob jednem zavaruje pred pristopom zraka.

Vsi načini vkuhanja, izvršujoči se na tem principu, zaslužijo, da se vsaka gospodinja za nje briga brez ozira na to, kako in v kako posodo se tvarina shranjuje in kaka je tvarina sama na sebi. Današnja industrija nam nudi dovolj raznih vrst posode za spravljanje sadja in sočivja, v katerih se brez škode zamorejo dobro ohraniti in vsaka gospodinja si bode znala pravo izbrati.

Komur ne dopuščajo sredstva, da si napravi stekleno posodo s patentiranim in zakonito zavarovanim pokrovcem, posluži se navadnih steklenic ali vrčev, ka-

tere zalije z lojem, zaveže s pergamenom in zamaže s farinom.

Spravlja se pa tako, da se oprano in očiščeno sočivje po potrebi razreže na male kosce, napolni v čiste posode in to kar najtesneje mogoče.

Na sočivje nalije se slaba solna raztopina (na 1 liter vode 5—10 gramov soli), katero treba imeti prej pripravljeno. Na to se posoda zamaši in postavi v posodo z vodo tako, da stoji voda do 3 centimetre pod robom posode. Potem se polagoma kuri, dokler voda ne zavre. Kako dolgo se ima jedno ali drugo sočivje ali sadje kuhati, to je odvisno od vrste sočivja ali sadja; a čas, odkar voda zavre in dokler se ima kuhati, je navadno od 30—60 minut. Ko je kuhano, se pusti posoda tako dolgo v vodi, da se ohladi, potem se vzame iz vode ter se še bolje zavije in zamaže, na kar se spravi v hladen prostor. Pri patentovanih pokrovecih ni treba z nova mašiti, marveč se le pogleda, da-li zamaški dobro drže, ter ako nikjer ne prihaja v posodo zrak.

Na ta način se konservira vohrov, karfiol, šparglji, fižol, grah, razne gobe in sploh vsako sočivje ali zelenjad. Tudi sadje se tako spravljeno dobro drži, naravno je seveda, da tu sol odpade.

Grah in fižol se mora takoj, ko je napolnjen v posodo, tudi vkuhati, drugače izgubi tudi lepo vnanost. Pri grahu treba paziti, da so zrna, če le mogoče, zelo jednako velika, isto je s fižolom. Ako se okuhava debel fižol (ali bob), treba vodo od njega odlivati in z novo zalivati.

Fižol se tudi brez kuhanja konservira, ako se razreže in se na vsak kilogram primeša 50 gramov soli ter se dobro pokrije in pusti 24 ur na hladnem, v katerem času se mora trikrat dobro premešati. Potem se dene v vrče ali lonce ter se dobro pokrije.

Predno se tako konservirani fižol rabi za užitek, se mora dobro oprati, v frišni vodi pristaviti in kuhati, kakor še le nabran. Če je bil manj soljen — ga ni treba prati.

Loterijske številke.

8. novembra.

Dunaj 55 54 89 32 4
Grac 73 74 81 75 51

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mлина v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši).

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Pisarniške in šolske potrebščine,

raznovrstni papirnati stvori

po najnižjih konkurenčnih cenah:

Molitvene knjige od — 24 v navgor
Žepni nožiči — 50 " "
Mošnički za denar — 20 " "
Tobačnice in smodčnice — 80 " "
Zavitki, kuverte 100 — 50 " "
Papir: pisemski 100 pol — 60 " "
" uraden bel 1000 pol 6 — " "
" za maslo ovijati kilo 1 40 " "
" za cigarete 100 snop 2 20 " "
Posetnice s tiskom 100 1 20 " "

Tiskovine za duhovnije in županije po ceni „Narodne tiskarne“ v Gorici. — P. s. Za povoljno postrežbo treba v naročilu navesti približno ceno. l. t. d.

V Gorici G. LIKAR,

sredi Semeniške ulice proti Placuti 10.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica

Gosposka ulica št. 7,

prva in edina slovenska trgovina za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, srajc za hribolazce in kolesarje vsake velikosti, jopice za telovadce, krasnih kravat v vsakem slogu, nogavice, rokavice, životnikov (modercev), solčnikov, pihalk, dežnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okras-kov za obleke, svil za obleke in bluse, vsih potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najbolje kupovališče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Objava.

P. n. čestitim odjemalcem naznan-
java, da sva tovarno sodovke in pokalice
premestila v ulico Torrente št. 10 ter
se priporočava odličnim spoštovanjem
udana

Hrovatin in Obrdank.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi uzorce.

Cene zmerné. Postrežba poštna.

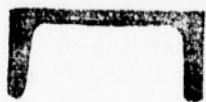
Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofije hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement,
stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stra-
nišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih
tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in lišnega orodja
dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako snižanih cenah!

Pozor!

Eno krons nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže
s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za
100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici,

Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občin-
stvu v Gorici in z dežele.
Prodaja kavino primeso,
sladkor, milo, slanino, riž,
maslo surovo in kuhano,
olje, moko iz Majdičevih
mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk

sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici

Stolna ulica št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

„Narodna Tiskarna“

*** v Gorici, ulica Vetturini št. 9 ***

je preskrbljena z povsem novimi črkami,
okraski in finim papirjem, ter more pre-
vzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela
z zagotovilom točne in strokovno pravilne izvr-
šitve v moderni in okusni obliki po tako nizkih
cenah, da se ne boji nikake konkurence

V zalogi ima vse tiskovine za duhovnije, županstva in
druge urade na močnem papirju, ter na prodaj ima
knjige: Ilijado, Tri igre, za slovensko mladino in Zgodovino
tolminške šole

TISKA:

GORICO

kl izhaja dvakrat na teden
v dveh izdajah, ter stane
na leto 8 K, pol leta 4 K
četrt leta 2 K

TISKA:

PR. LIST

kl izhaja vsak četrtek ter
stane na leto 4 K, pol leta
2 K, za manj premožne
celo leto 3 K

TISKA:

brošure * * * * *
* * * * * diplome
trgovske račune
cenike * * * * *
vabila na karton
* * * * * in na papir
sprejemnice * * *
* * * * * za društva
pisma in zavitke
s firmo * * * * *
* * * * * etikete
za vsakršno * * *
* * * * * porabo
plakate * * * * *
v raznih barvah
* * * * * in velikosti
i. t. d.

TISKA:

* * * * * pobotnice
računske sklepe
* * * * * lične tiskovine
za industrijo * * *
* * * * * trgovino
in obrt * * * * *
* * * * * posetnice
razne velikosti * * *
* * * * * in oblike
z zavitki * * * * *
* * * * * zaročnice
in poročnice * * *
* * * * * v elegantnih
škaflih * * * * *
ter osmrtnice v
raznih oblikah
i. t. d.